

Sammen i Utvikling
Lindesnes kommune i endring
– utfordringsbildet på mellomlang og lang sikt

Folkemøte Øyslebø
Mandag 2. desember 2024

Kort om Håvard

- Begynte i KS Forskning i august 2000
- Rådgiver KS-Konsulent as fra september 2003
 - Jobber særlig med spørsmål knyttet til kommuneøkonomi, omstilling, strategi, Kommunekompass, ledelse- og organisasjonsutvikling, samt administrative og politiske analyser.
 - 23 år i KS-Konsulent as
 - Prosjektleder for SiU-prosjektet i Lindesnes
- Ledererfaring fra Oslo kommune
- Utdannet cand.mag UiO (sosiologi, historie, statsvitenskap) og Master of Management BI (strategi, økonomi, ledelse og scenarier).

havard.moe@ks.no

[@havardmoe](https://www.instagram.com/havardmoe)

48 14 88 13

[Håvard Moe](#)

Nyheter →

Inviterer til folkemøte om kommuneøkonomi

Rådmann Kyrre Jordbakke mener innbyggerne har forventninger som Lindesnes kommune ikke klarer å innfri. For å få en lik forståelse av økonomien, inviterer kommunen nå til

<https://www.l-a.no/nyheter/i/pP9vVo/inviterer-til-folkemoete-om-kommuneoekonomi>

<https://www.nrk.no/sorlandet/lindesnes-kommune-kaller-inn-til-folkemote-om-kommunens-okonomiske-situasjon-1.17124414>

Kommune med presset økonomi kaller inn til folkemøte: – Overkjører folk

Kommunen må gjøre vanskeligere prioriteringer framover og vil opplyse innbyggerne om situasjonen i et folkemøte. Innholdet i møtet får kritikk.

[Line Victoria Sverdrup](#)
Journalist

[Kari Jepestøl Arntzen](#)
Journalist

[Geir Ingar Egeland](#)
Journalist

[Kari Løberg Skår](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Lindesnes

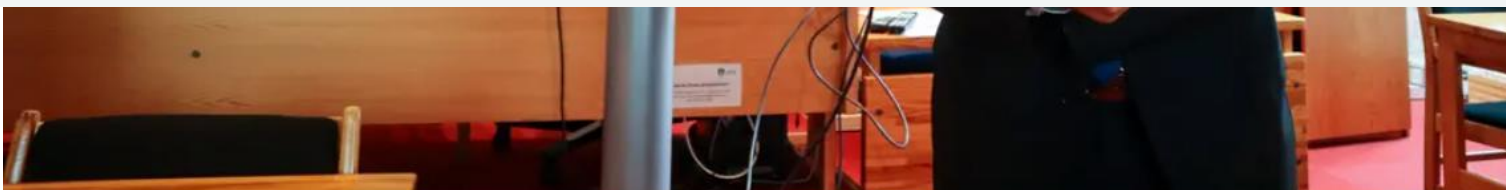
Publisert i dag kl. 12:36
Oppdatert for 54 minutter siden

Kommuneregnskap for dummes

Debattinnlegg sendt inn av Astrid Vatnedal

I den forbindelse har jeg en klar oppfordring og et inderlig ønske om at dere setter av første del av møtet til: Kommuneregnskap og budsjett for dummes. Regnskap og budsjett forklart på en forståelig måte for meg og for deg og for hvermannsen.

Rådmann Kyrre Jordbakke presenterer kommunebudsjettet for 2025. FOTO: JENNY OVLIEN FRISHOLM

Brutto driftsinntekter 2023

Lindesnes

2 533 191 000,-

Noen fundamentale perspektiver/disposisjon for innlegget:

1. Det er ekte penger!
 - Er det tomt så er det tom
2. Kommuneøkonomi er et 0-sumspill
 - Mellom kommune og mellom sektorer og avdelinger og mellom år
3. Langsiktighet
 - tæring etter næring og generasjonsansvar
4. Man kan ikke få noe for ingenting
 - Realisme – ikke ønsketenkning
 - Vil du målet så må du ville virkemiddelet

Nyheter →

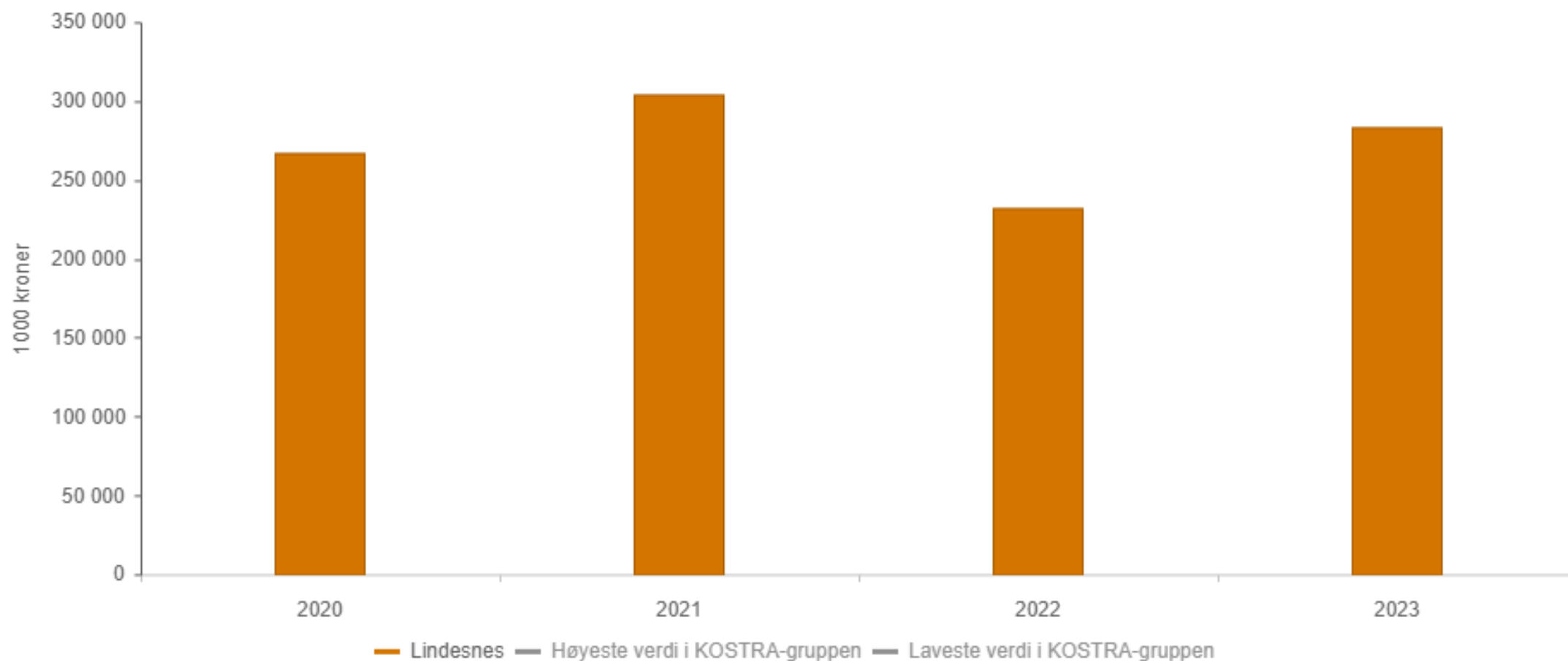
Styrer mot underskudd på 145 millioner: – Nå må vi realitetsorientere oss

Kommunen står overfor betydelige økonomiske utfordringer og må ta tøffe beslutninger om kutt og bruk av fondet for å balansere budsjettet. Ordføreren mener det vil gå på bekostning av valgløfter.

Disposisjonsfond (K) (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2020	2021	2022	2023
Lindesnes	266 621	304 560	232 267	283 463

VG

Det skjer noe i den norske befolkningen.

Stille.
Men dramatisk.

VG har kartlagt alle landets kommuner som viser hvordan det står til med bemanningen i 2023 før eldrebølgen slår til for fullt.

Mange av svarene er alarmerende:

- Det finnes ikke nok leger.
- Det finnes ikke nok sykepleiere.
- Det finnes ikke nok helsefagarbeidere.
- Det finnes ikke nok penger.

Les videre: Sjekk din kommune – og hva det koster for en sykehjemsplass der du bor.

Meninger Det blir ubehagelig

←
GUNN MARIT HELGESEN
styreleder i KS

Det er helt nødvendig at vi alle forbereder oss på store endringer i velferden. Den realiteten må norske politikere, både nasjonalt og lokalt, snakke ærlig om.

<https://www.vg.no/nyheter/i/Mn95zJ/ks-leder-helgesen-innbyggerne-er-gitt-falske-forhaapninger>

Nyheter →

– Nå er folk forbanna

Ole-Øystein Grimestad raser mot kommunens forslag om privatisering av veier, og underskriftskampanjen hans har allerede over tusen signaturer. Hvis alle boligeiere i kommunen betalte 184 kroner mer i eiendomsskatt, ville veimillionene rådmannen leter etter kommet inn.

NYHETER FRA AGDER

1. oktober 2024 kl. 12:10

Vil legge ned to skoler og to barnehager

I en rapport Lindesnes kommune har bestilt for å se på dagens skolestruktur, anbefales det å legge ned to skoler og to barnehager.

Det er snakk om Holum og Laudal barneskole, samt Laudal og Vigmostad barnehager. Nedleggelsene vil spare kommunen 40 millioner kroner, ifølge [rapporten som er gjennomført av selskapet BDO](#).

Bakgrunnen for at rapporten er bestilt er fordi Lindesnes står ovenfor en betydelig nedgang i antall barn samtidig som de må stramme inn økonomien.

Den endelige planen for ny barnehage- og skolestruktur vil utarbeides først etter innbyggerne har fått komme med sine innspill. Etter planen vil saken behandles i kommunestyret våren 2025.

Formål med møte i dag

- Forklare **HVORFOR** Lindesnes (og resten av kommune-Norge) sliter økonomisk
- Forklare **HVORDAN** vi jobber i prosjektet Sammen i Utvikling
- I dag kommer det ingen flere konkrete tiltak på hva som skal gjøres i 2025 (eller senere år) for å skape balanse i regnskapet – det er lagt frem i rådmannens budsjettforslag for 2025

Fremdrift – Sammen i Utvikling

**November
2024**

**Budsjett
2025**

Desember 2024

**Ca 30 arbeidsgrupper
som ser på «alle» sider
ved kommunens drift –
«Mulighetsstudier»**

**Rammesak
Prioritering av tiltak
2026-2029**

Juni 2025

**(detalj)Utredninger på
prioriterte tiltak for 2026**

**Vedtak
Budsjett og økonomiplan
2026-2029**

Desember 2025

Lindesnes 2024?

2023

2021

2019

2016

2013

2010

2006

2003

KS KONSULENT

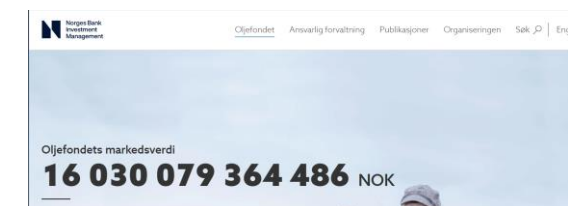
Nåsituasjon frem mot 2024

- Begynnelsen av 2000-tallet var de gyldenen tiår i kommune-Norge
 - Oljeformuen økte kraftig så de økonomiske rammevilkårene i kommunesektoren var (svært) gode
 - Teknologikutviklingen skjøt virkelig fart ut over 2010-tallet og muliggjorde effektivisering og optimalisering av driftssystemer og støttefunksjoner
 - Kraftig vekst i andel ansatte med høyere utdanning muliggjorde økt kvalitet
 - Relativt god tilgang på arbeidskraft (men stadig mer presset ettersom etterkrigsgenerasjonen begynte å pensjonere seg)

2015:

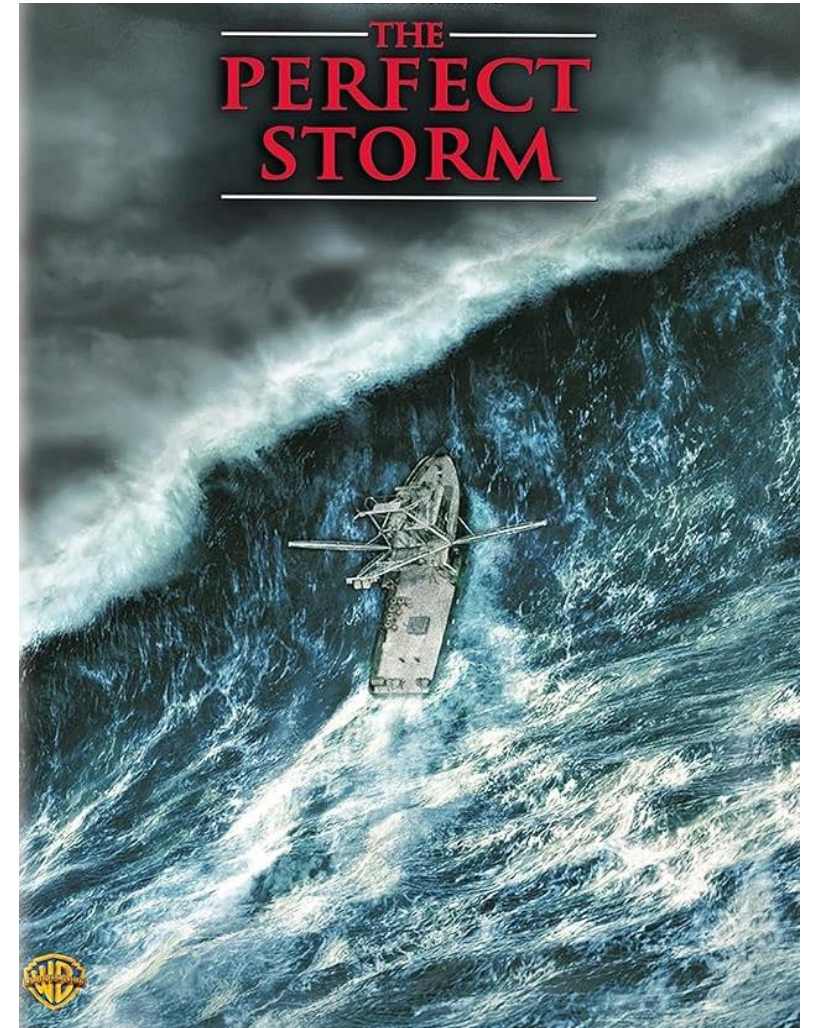

2024:

I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Fallende skatteinngang
- Lønns- og prisvekst
- Renteøkningene begynner å få effekt
- Økning i sosialhjelp
 - både norske og flyktninger
- Eldrebølgen «treffer»
 - Ekstrem økning i kostnader til overtid og vikarer/vikarbyråer
- Sentralisering og fallende folketall i 50% av kommunene gir reduserte inntekter
- Økende forventninger
- Manglende politisk omstillingsvilje

Lindesnes 2040?

2037

2033

2031

2029

2027

2026

2025

2024

KS KONSULENT

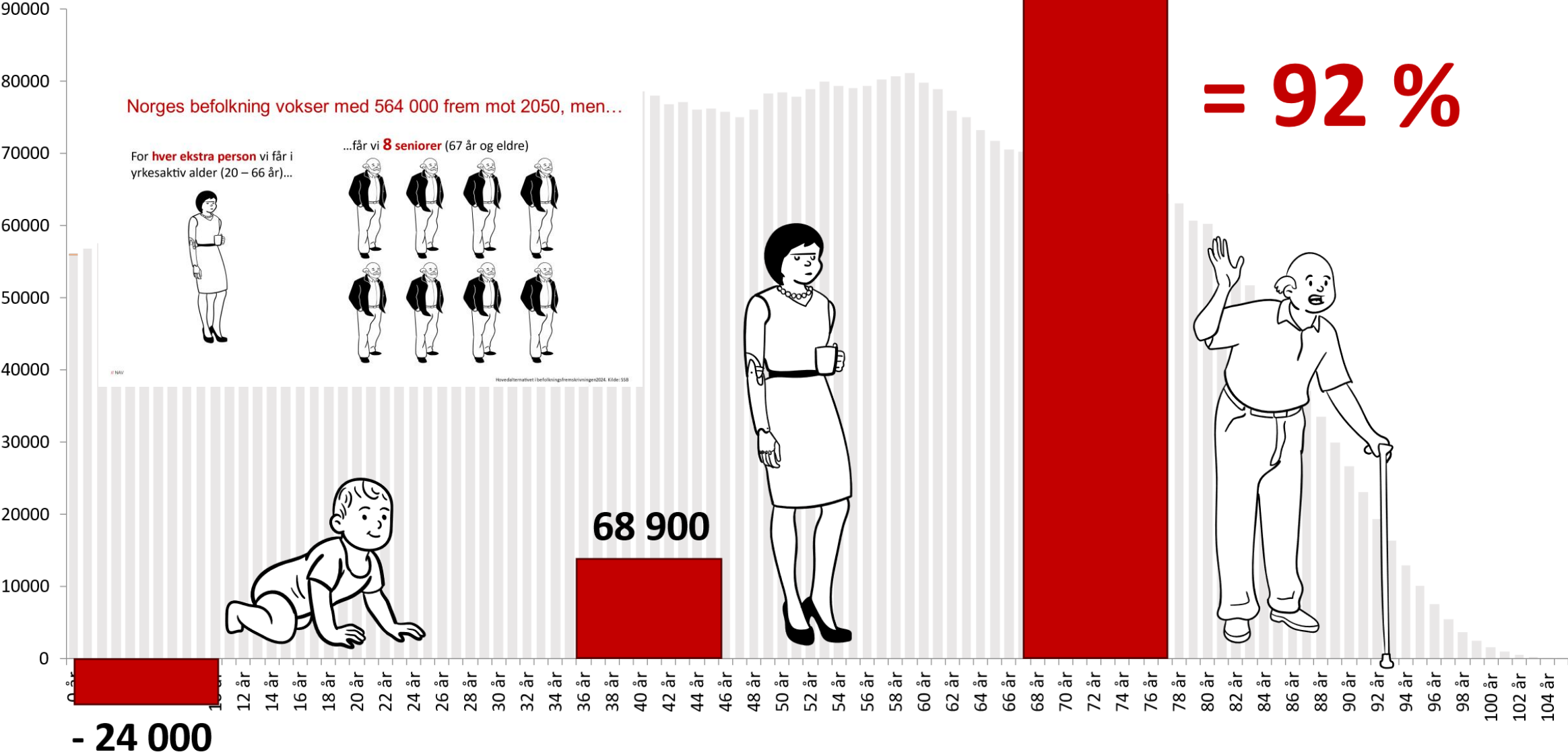
Drivkrefter som påvirker økonomien i Lindenes

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Norge vil vokse til
6,1 millioner
innbyggere i 2050

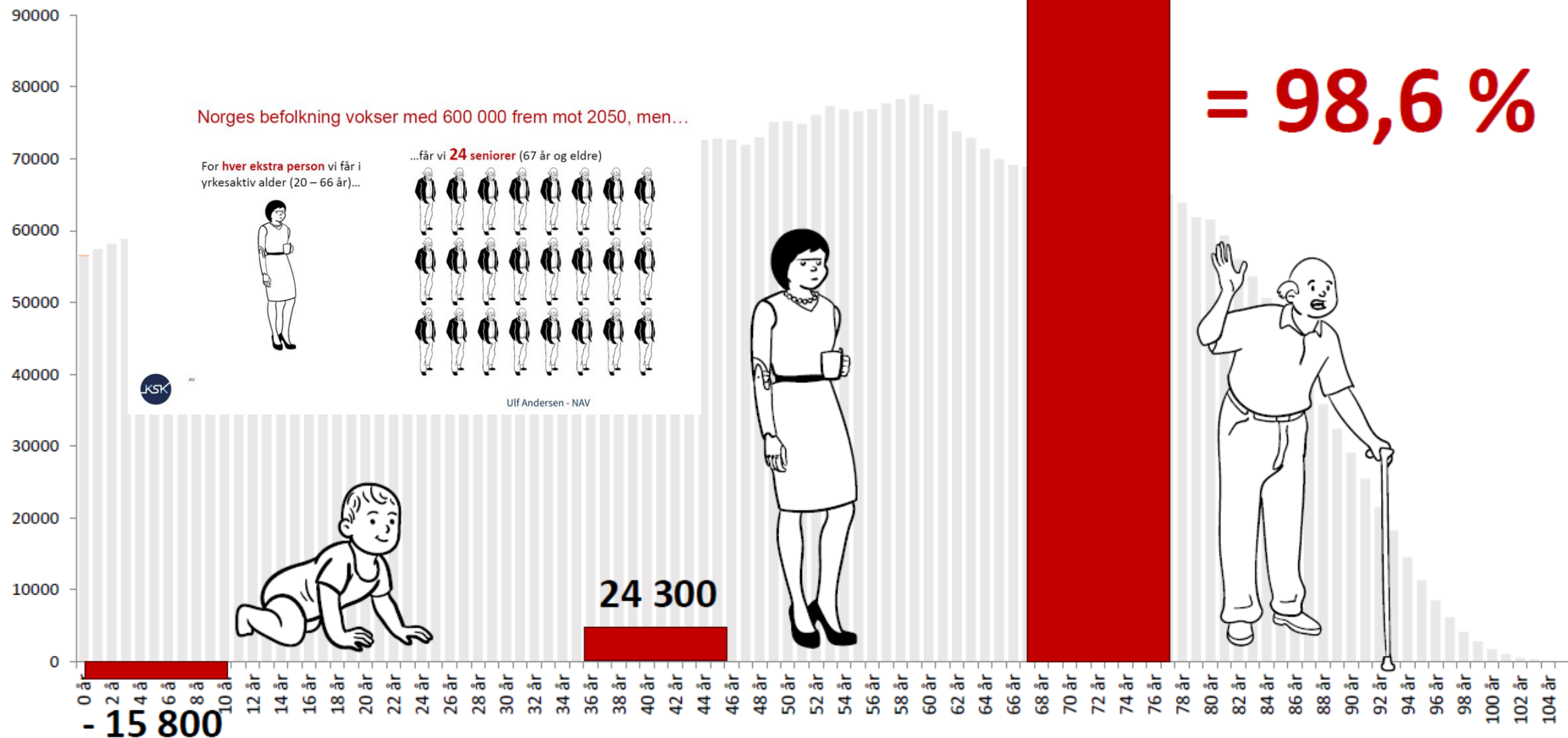
Befolkningen i Norge

Og hva hvis det blir fred i
Ukraina og alle
flyktningene reiser hjem?

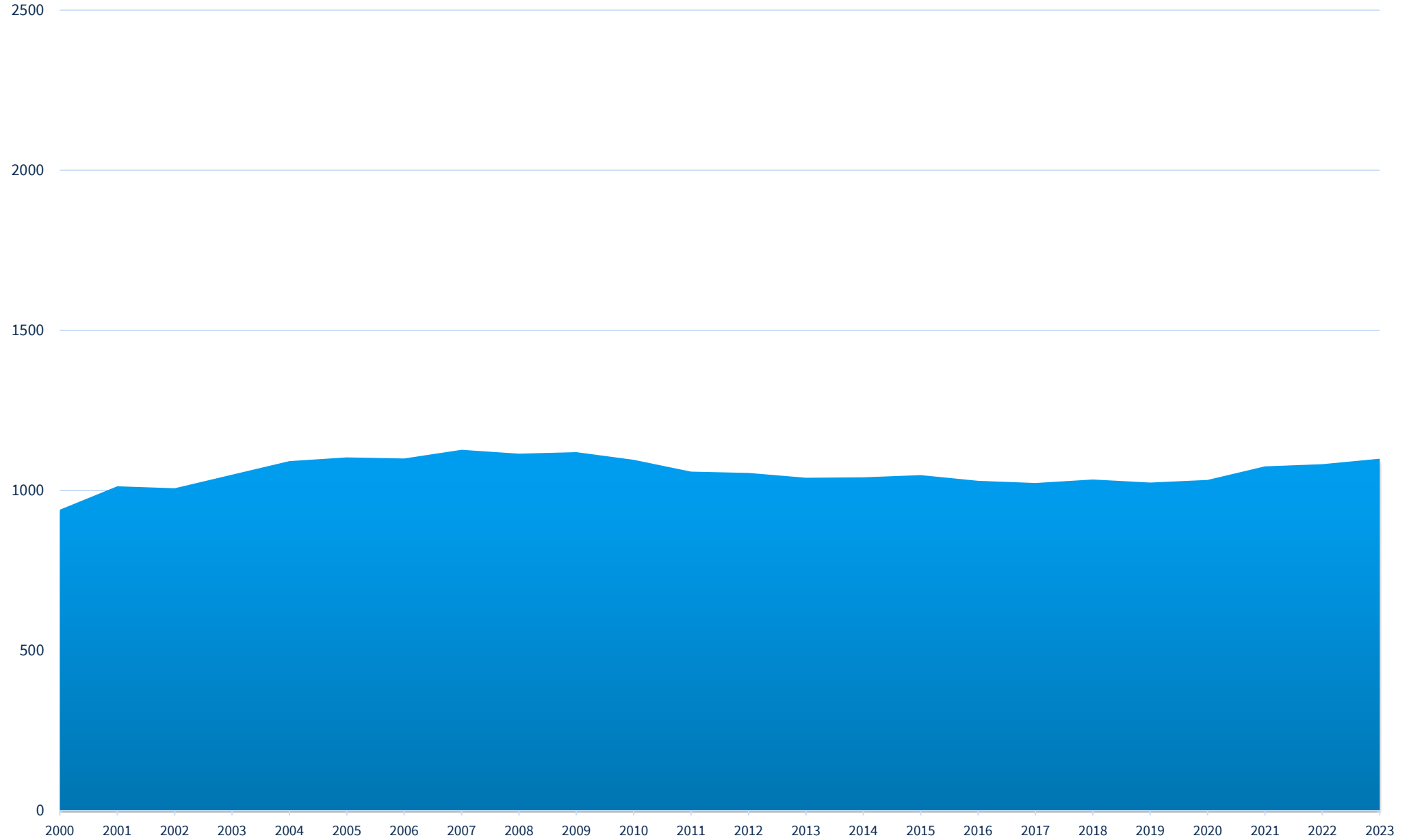

Befolkningen i Norge

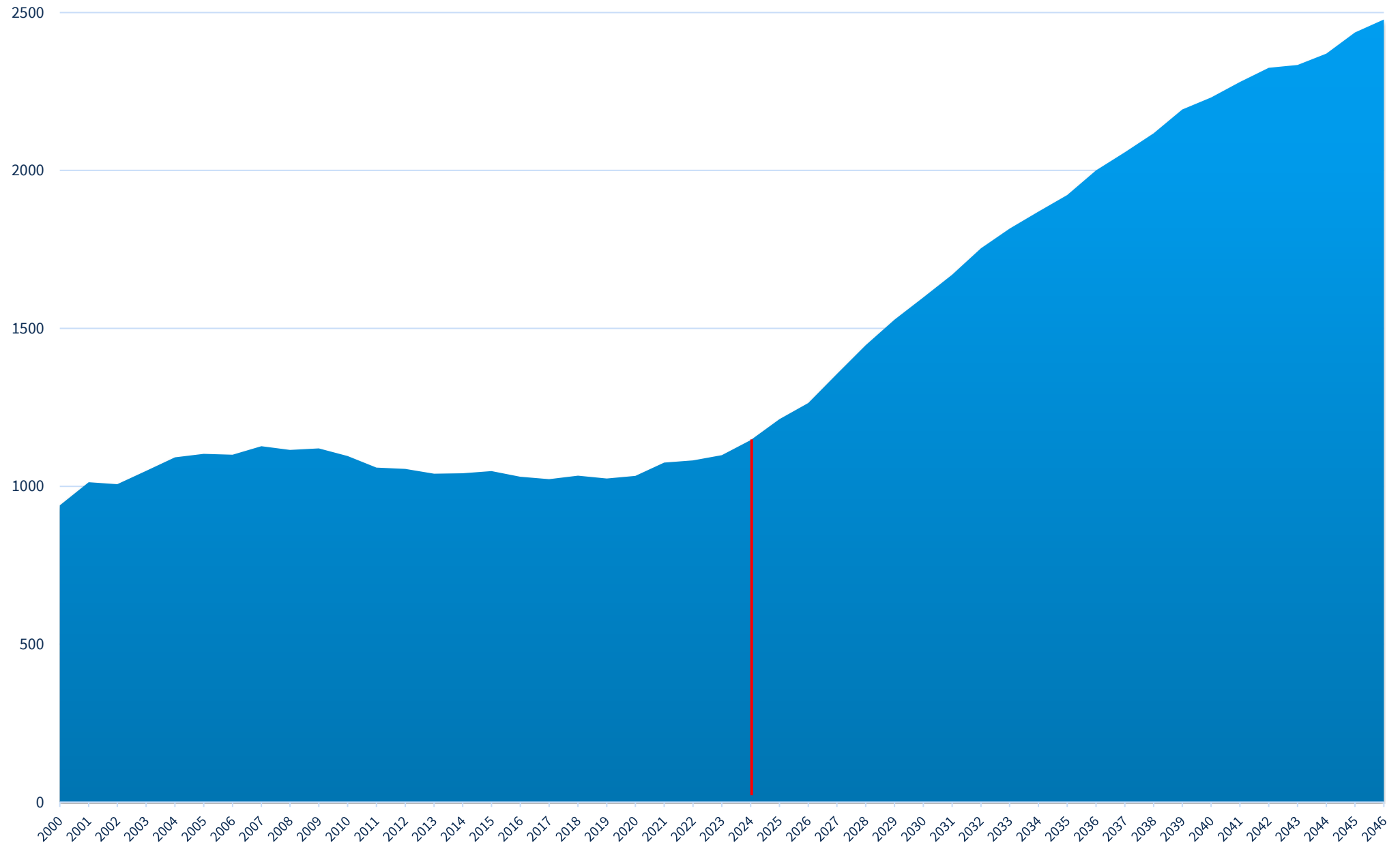
Antall innbyggere 80+ i Lindesnes

År 2000 - 2023

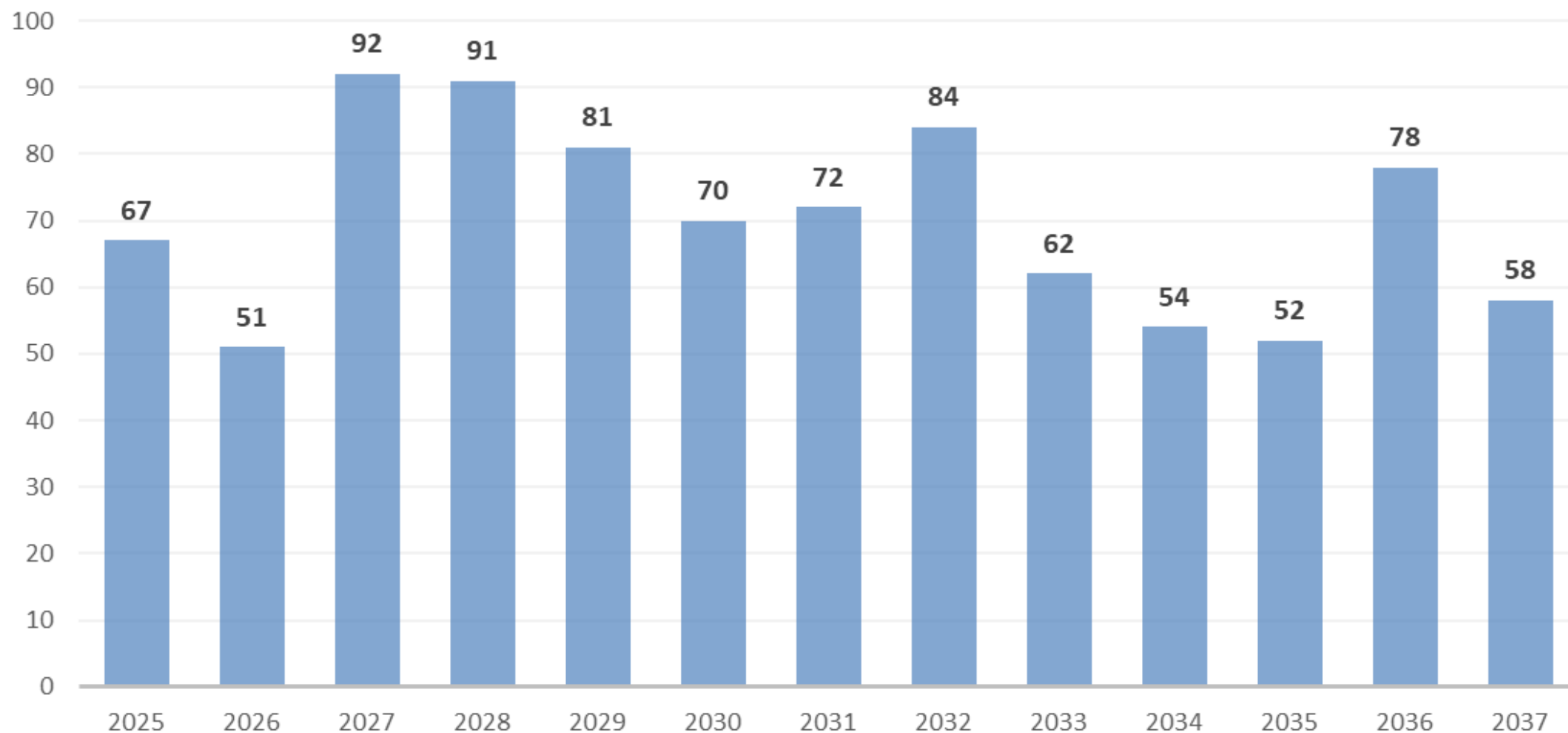

Antall innbygger 80 + i Lindesnes

År 2000 - 2046

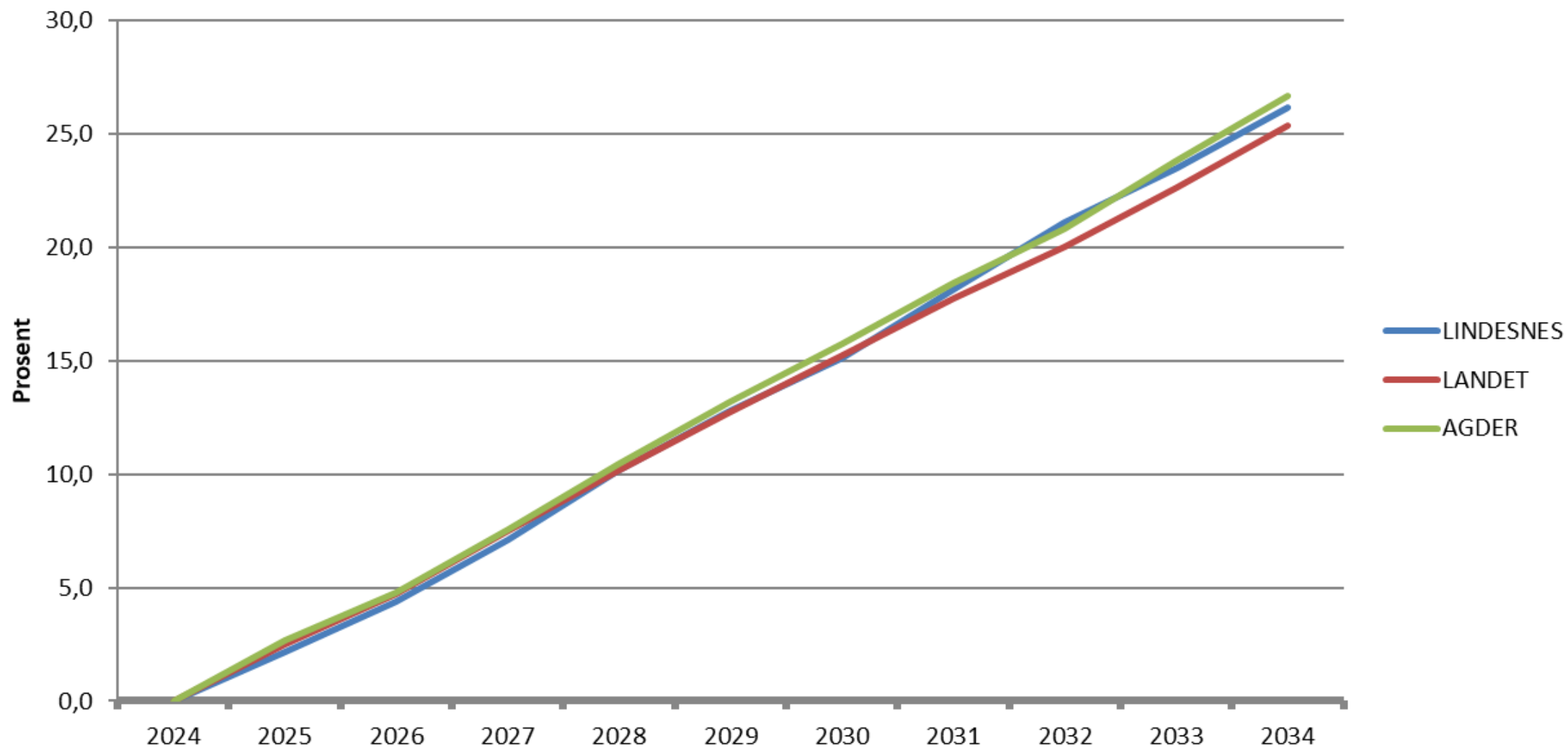

Årlig endring 80+ i Lindesnes kommune fra foregående år
N=1 146(2024)

Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg

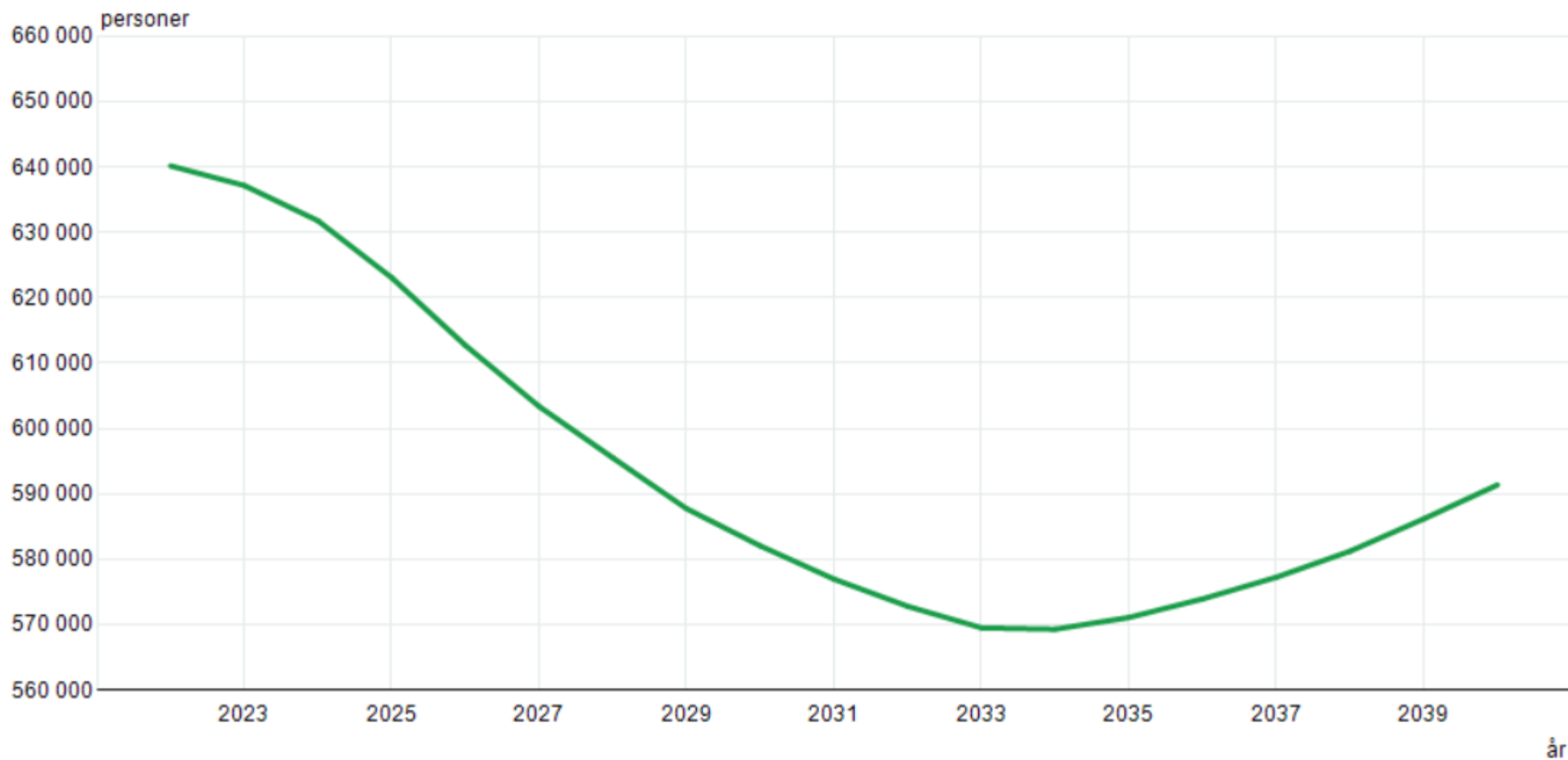
(målt ved inngangen til det enkelte år)

Færre barn og unge

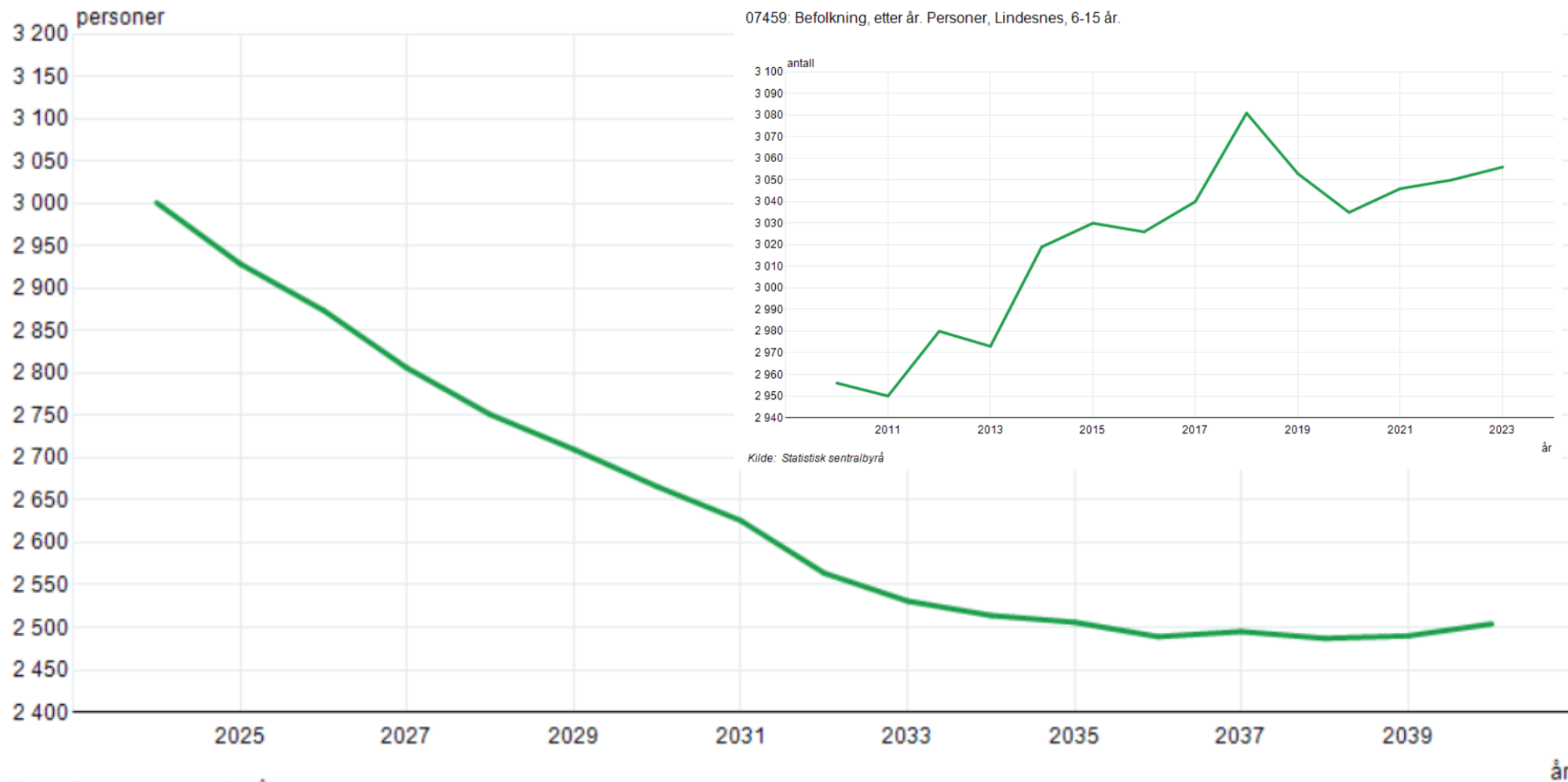

12881: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Folkemengde, 6-15 år, Hele befolkningen Hovedalternativ (MMM).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lindesnes, 6-15 år.

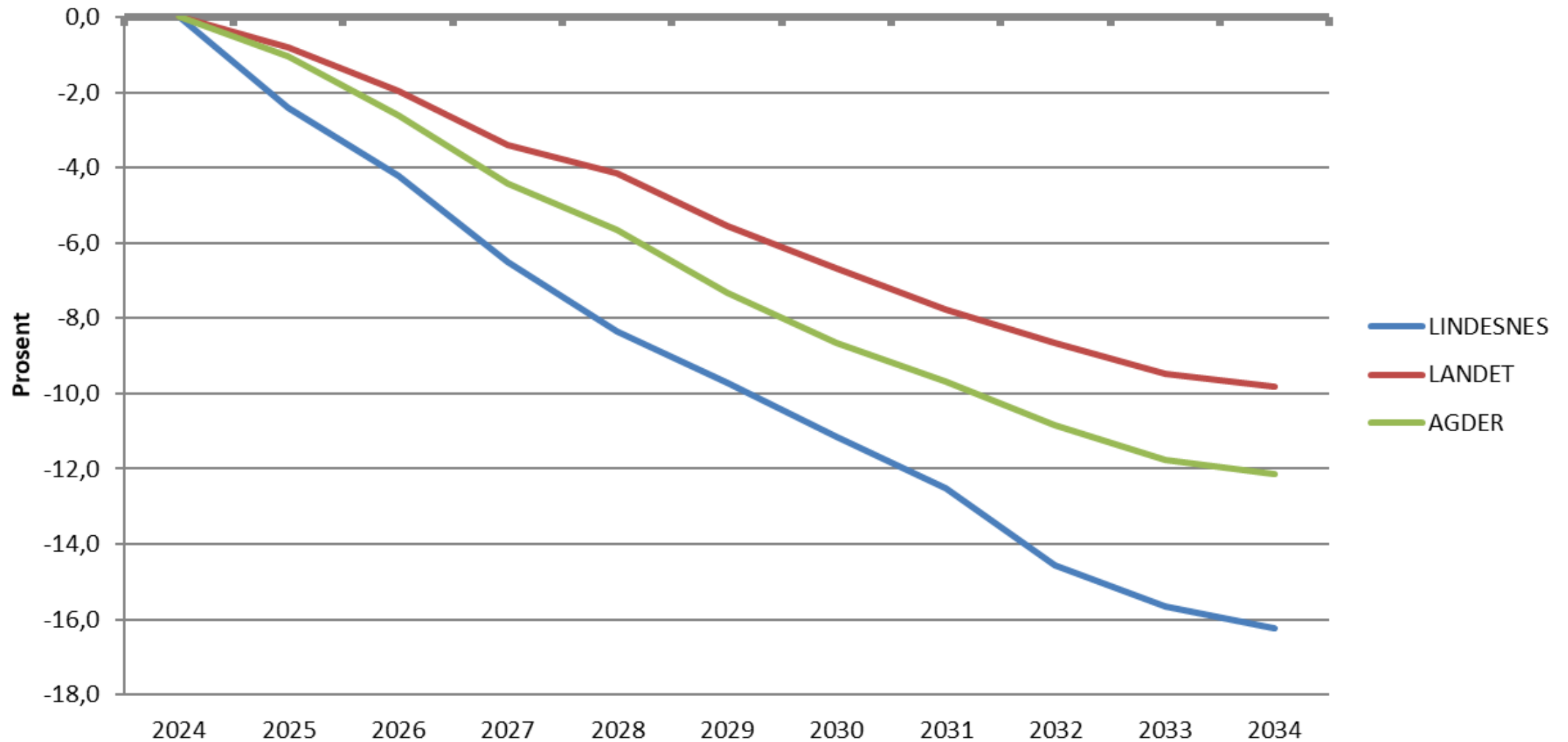
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kilde: Statistisk sentralbyrå

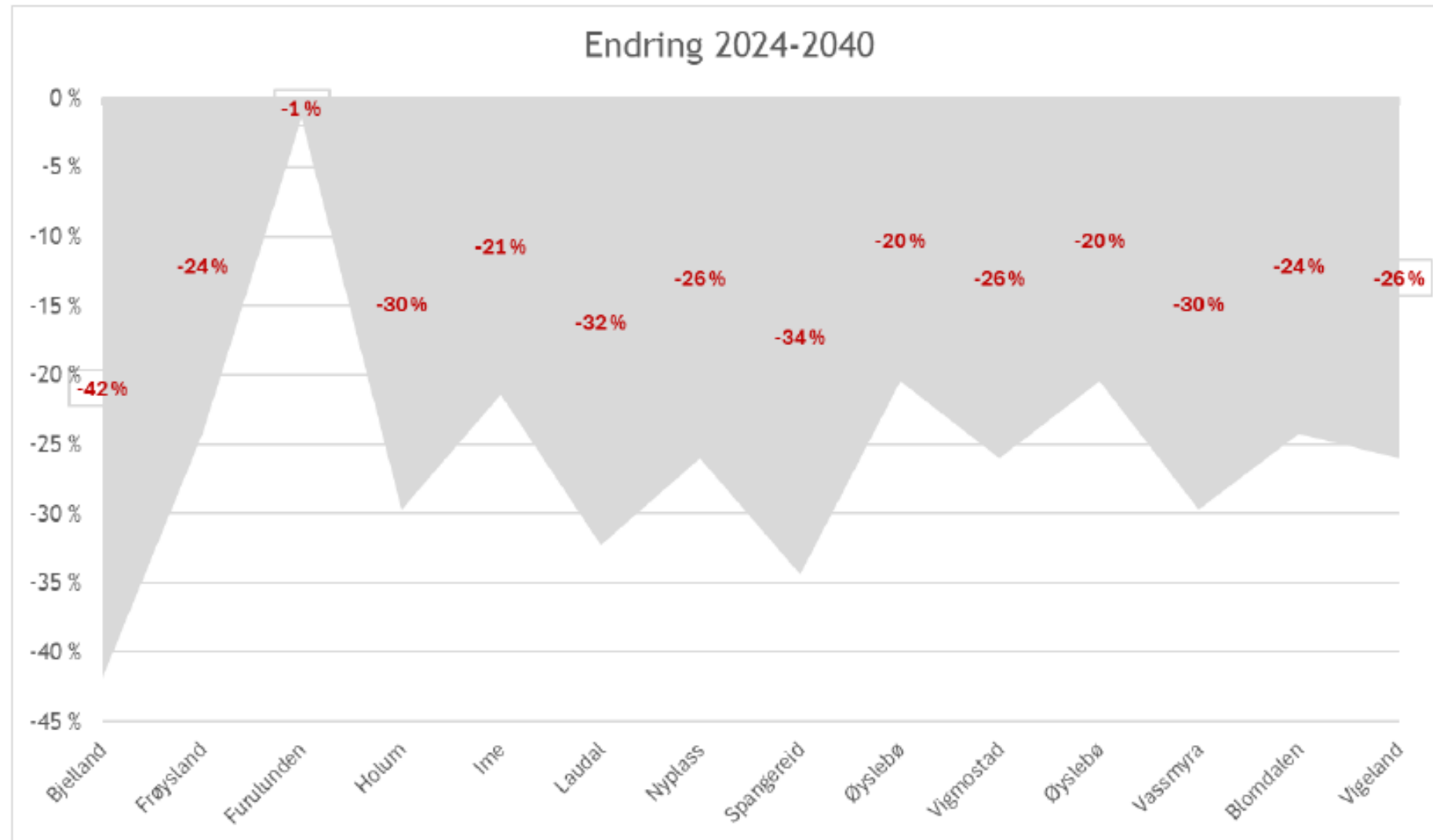
Utgiftsbehov demografi grunnskole

(målt ved inngangen til det enkelte år)

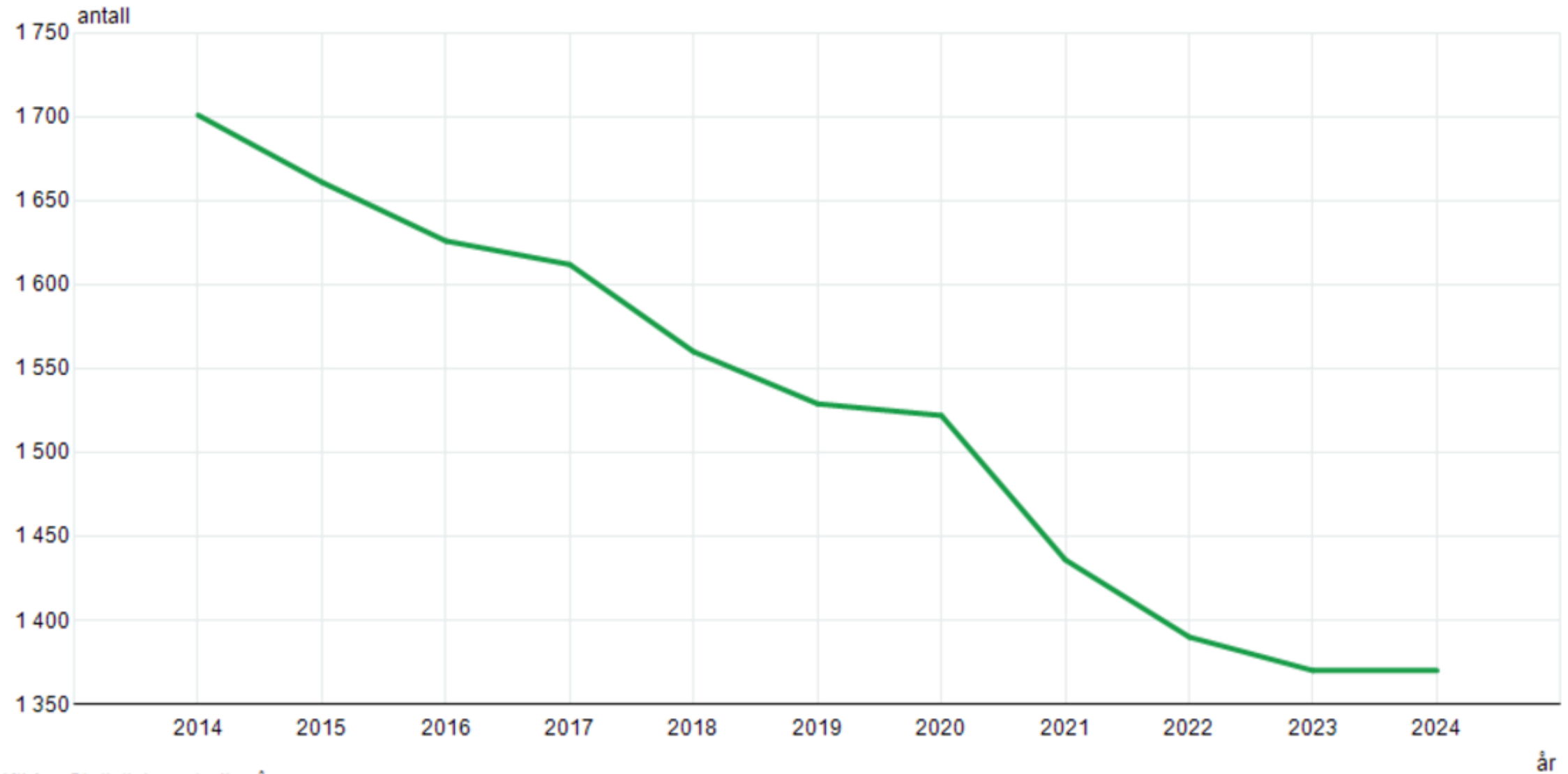
Befolkningsutvikling for aldergruppen 6-15 år

Grafen under viser befolkningsprognosene for aldersgruppen 6-15 år per barne- og ungdomsskole.

Figur 1: Endring i antall elever i alderen 6-15 år per skole fra 2024-2040 basert på befolkningsprognoser for barn Lindesnes kommune. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

07459: Befolkning, etter år. Lindesnes, 0-5 år, Personer.

Kilde: Statistisk sentralbvrå

Hva skjer?

- Demografisk «bølger»
 - 1945-generasjonen blir 80 år 2025 og barnebarna deres forlater skolepliktig alder
- Redusert og utsatt fertilitet
 - Gjennomsnittsalderen for en førstegangsfødende har nå rundet 30 år
 - Barnekullene blir stadig mindre
- Sentralisering

Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

PUBLISERT:
11. mars 2020

I 2019 ble det født 54 500 barn i Norge, som er 600 færre enn i 2018. Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,53 barn per kvinne. Dette innebærer at vi for tredje året på rad registrerer rekordlav fruktbarhet i Norge.

Foto: Dan P. Neegaard

«Ingen» vil ha mange barn lenger. Det overrasker ikke trebarnsmor Ida Kathrine Gravensteen.

Aftenposten
422 006 liker/klikk på side

Rekordlav fruktbarhet i 2022

Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,41 barn per kvinne i 2022. Det er kraftig nedgang fra 1,55 året før, og det laveste som noen gang er målt i Norge.

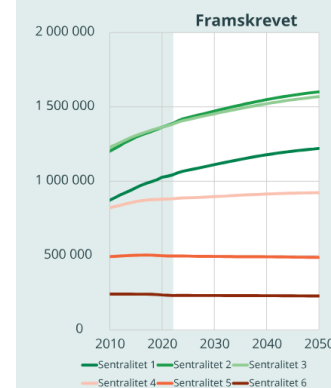
Publisert: 7. mars 2023

Forfatter: Linn Krokedal

I 2022 ble det født 51 500 barn i Norge. Det er 4 500 færre enn året før, og 1 500 færre enn i 2020, viser nye tall fra [statistikken Fødsle](#).

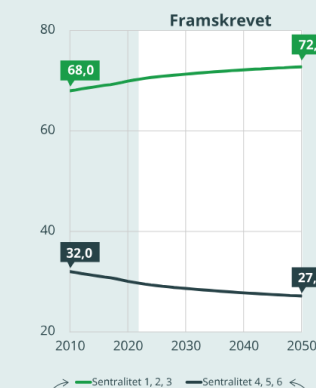
Norges befolkning sentraliseres, liten eller ingen vekst i distriktene

Folkemengde etter sentralitetsklasser¹
Hovedalternativet (MMMM)
Personer

¹ Sentralitetsindeksen kan deles inn i 6 klasser, fra de mest sentrale kommunene (1) til de minst sentrale (6).

Andel av befolkningen
Hovedalternativet (MMMM)
Prosent

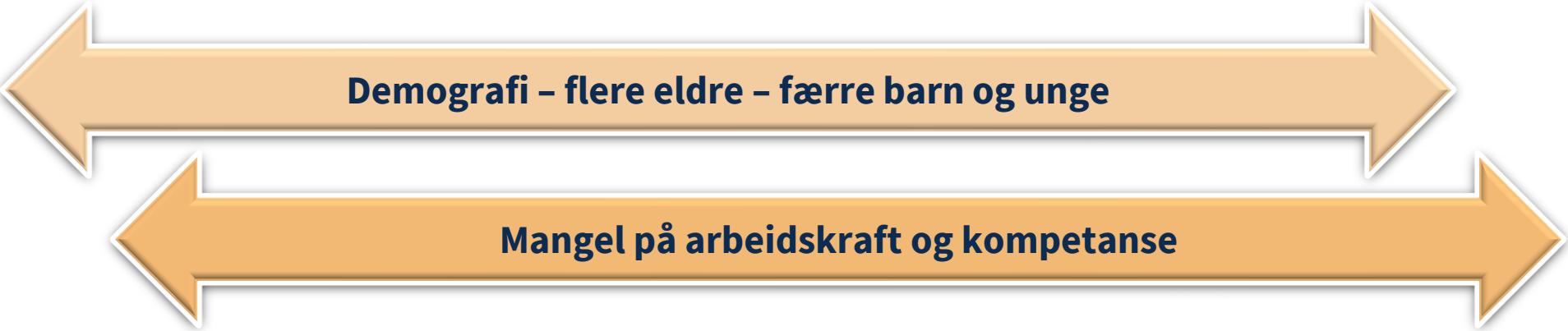

De 76 mest sentrale kommunene

De 280 minst sentrale kommunene

Kilde: www.ssb.no/regfram

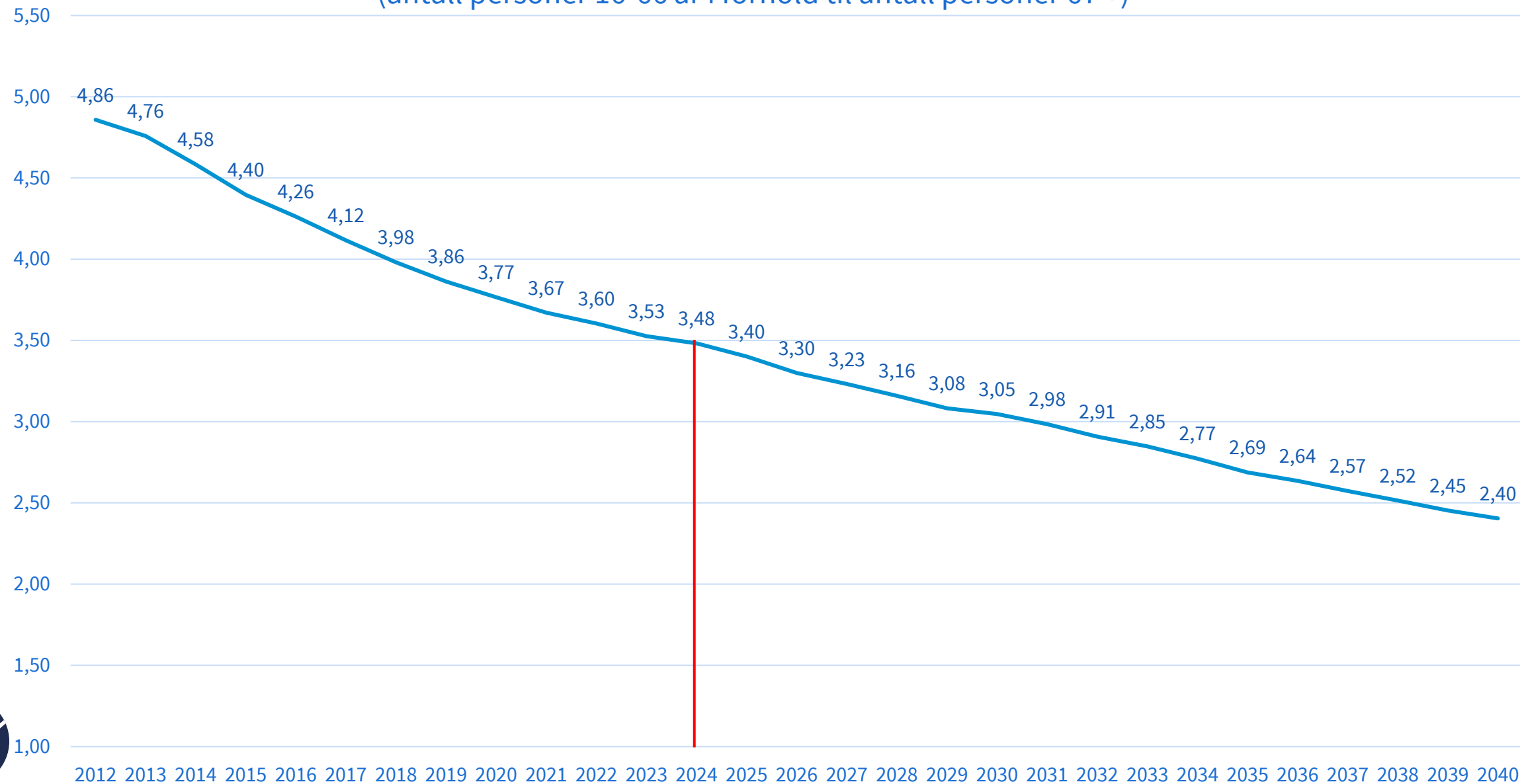
Drivkrefter som påvirker økonomien i Lindenes

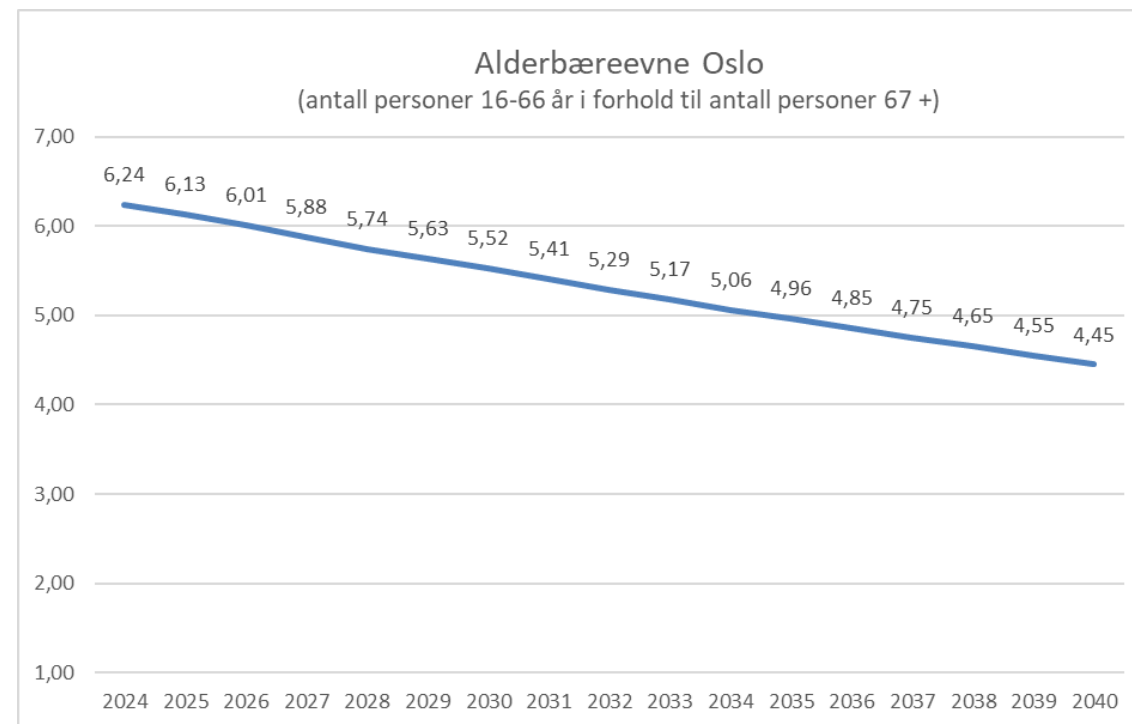
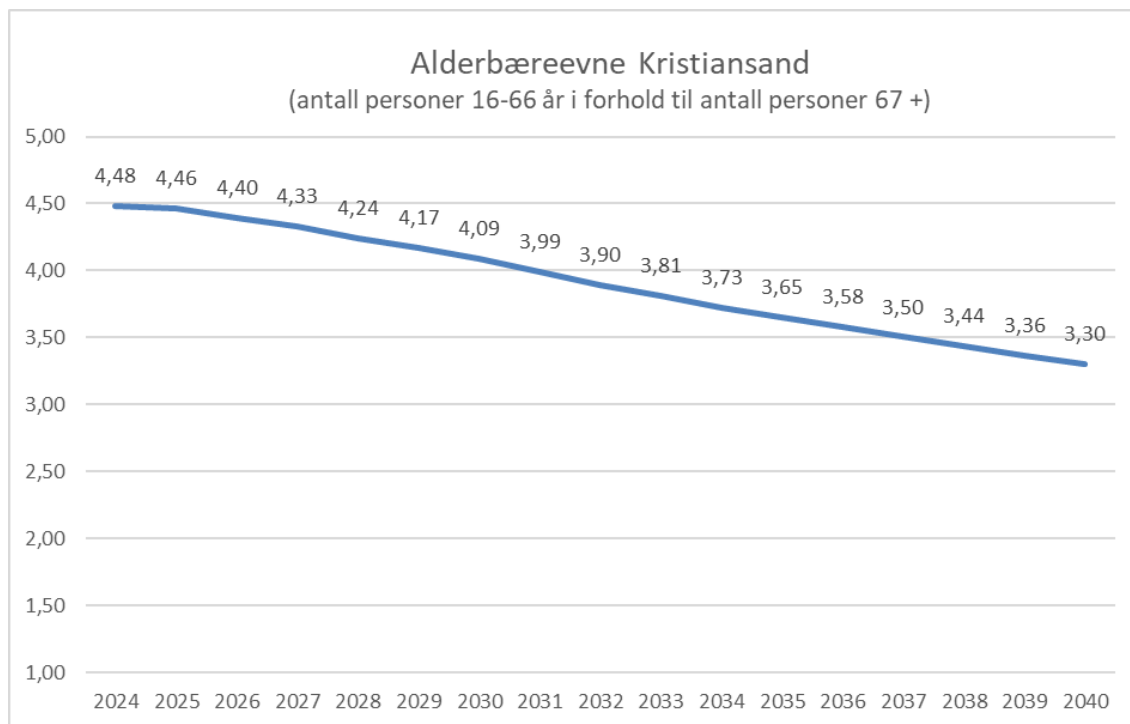

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Alderbæreevne Lindesnes (antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

SSB: Norge vil mangle 28 000 sykepleiere i 2035

Eldreomsorg i utforbakke

Sommerhilsen fra en bekymret sykehjemslege.

Norske sykehjem er underbemannet og k... [Vis mer](#)

Anonym
sykehjemslege

Publisert i går kl. 21:28

Hei, nye helseminister.

Hun forrige påpekte at vi kommer til å bli flere eldre på færre hender. Jeg ble ganske provosert da hun sa det, selv om hun nok har rett.

Sykepleien

1 av 5 i yrkesaktiv alder står på utsiden av arbeidslivet vårt

 = 1%

17% av alle 20-29 år

120 000

unge voksne

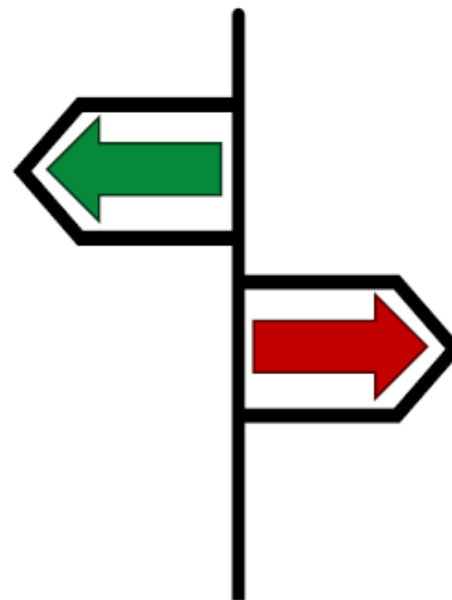
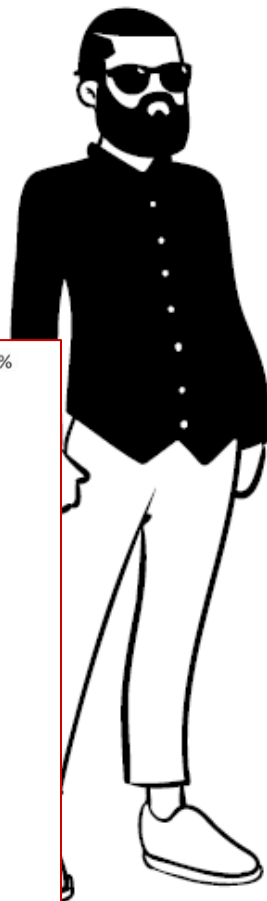
59 000 (50%) mottar trygd

60 000 (50%) mottar ingenting

45 000 har innvandrerbakgrunn

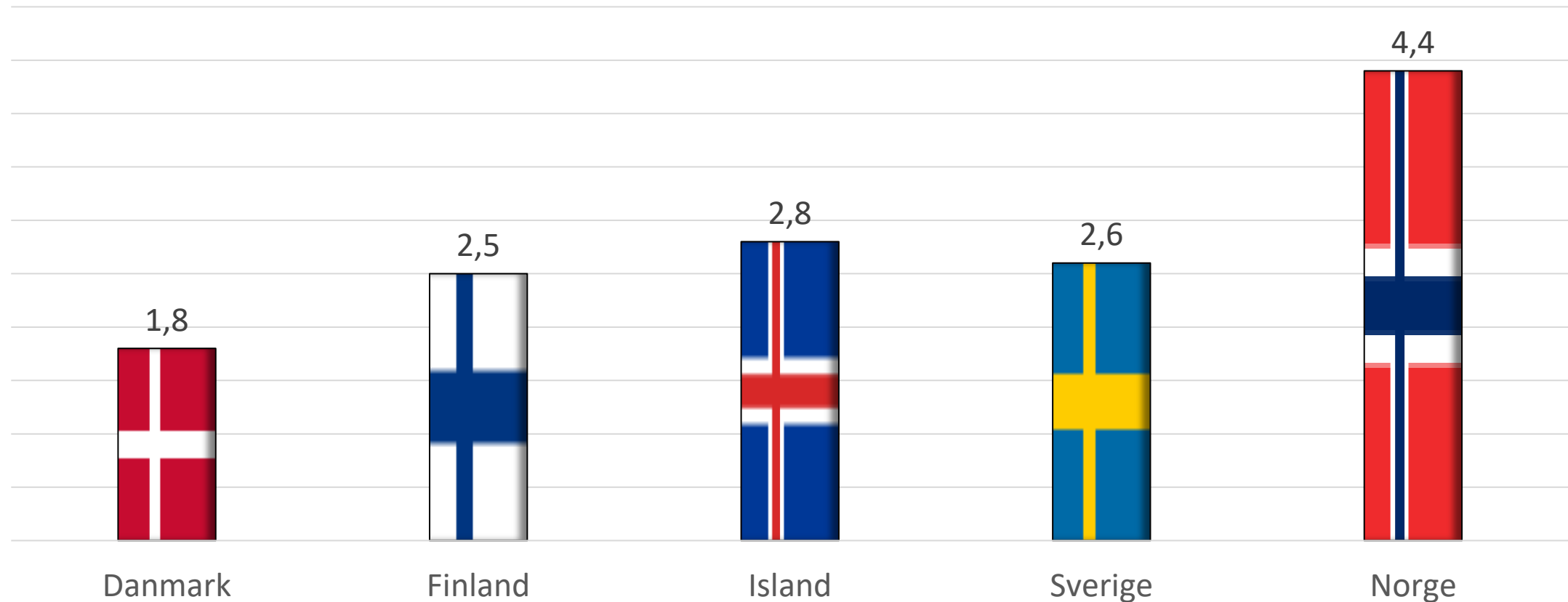
 Kun trygd (8%)
 Ingenting (9%)

= 659 000 personer

Ingen har høyere sykefravær enn Norge...

Sysselsatte midlertidig fraværende i hele referanseuka på grunn av sykdom
i prosent av sysselsatte i alt. Personer 20-64 år. LFS/AKU. 2023

Det sesongjusterte sykefraværet i Norge

Ulf Andersen · 1.

Statistiksjeff i Nav

2u · 🌐

Hva kan norsk arbeidsliv spare på å få ned sykefraværet? Ganske mye, vil jeg mene.

I 2023 skulle det jobbes 580 millioner dagsverk, tilsvarende 2,3 millioner årsverk. Dette er de samlede avtalte dagsverkene (og årsverkene) når vi teller opp hvor mye alle sysselsatte lønnstakere hadde av avtalt arbeidstid i 2023.

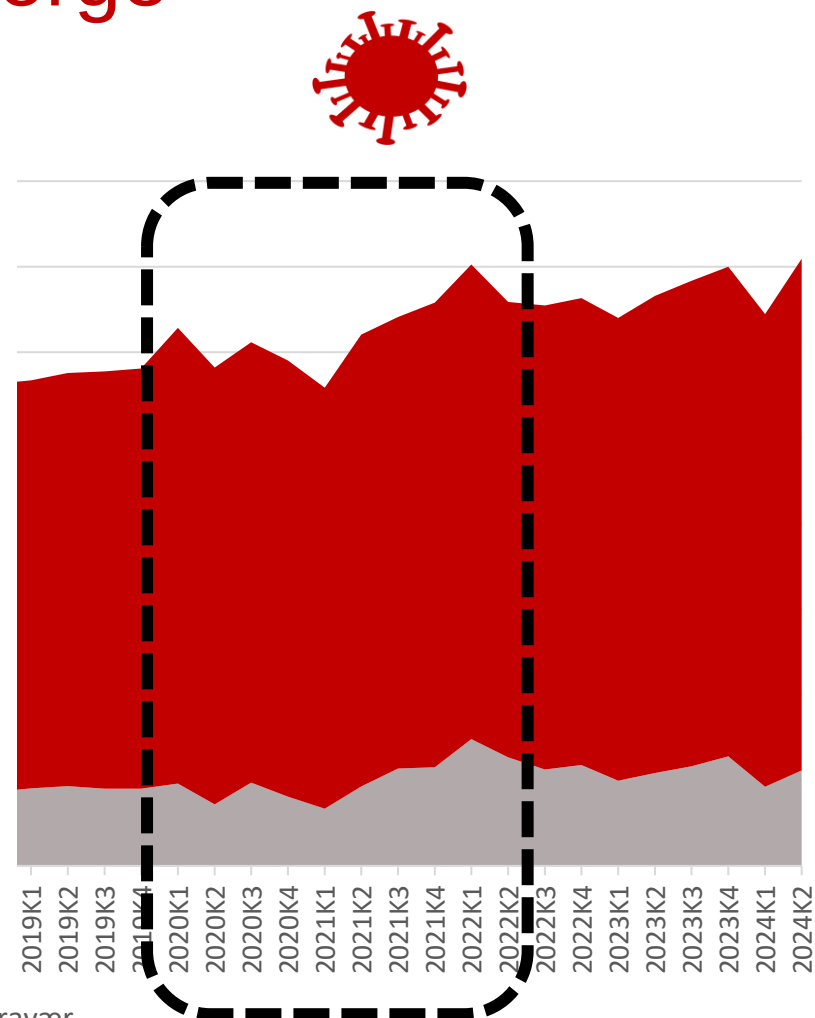
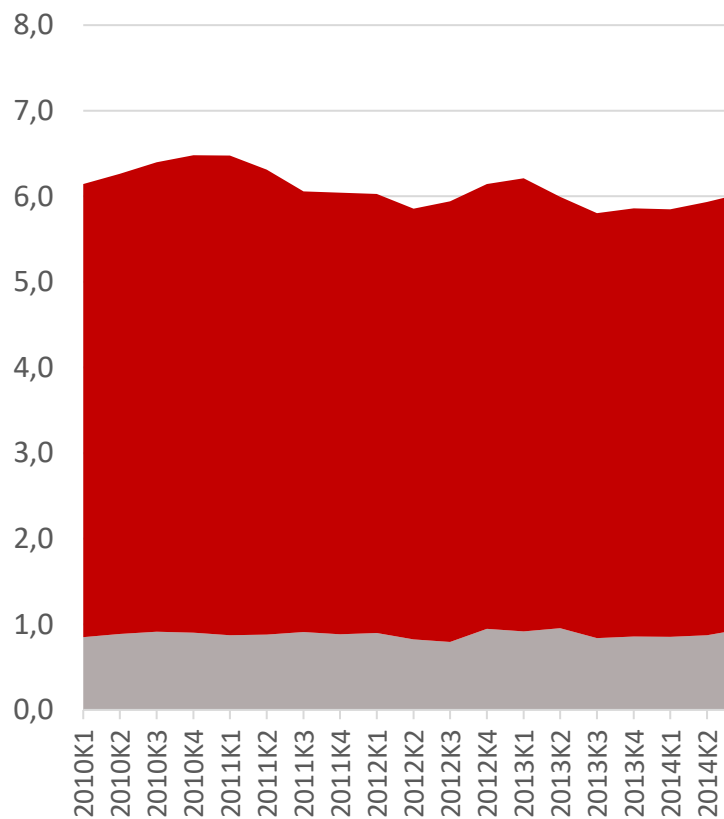
Sånn ble det ikke, fordi nesten 40 millioner dagsverk, eller 160 000 årsverk, gikk tapt til egenmeldt og legemeldt sykefravær.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært på nivå med 2018, hadde norsk arbeidsliv spart 23 200 årsverk i 2023.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært i tråd med målet i gjeldende IA-avtale, som er en 10 prosent reduksjon fra sykefraværet i 2018, hadde norsk arbeidsliv spart 36 500 årsverk i 2023.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært i tråd med fraværet i Sverige, som i 2023 hadde omtrent 60 prosent færre sysselsatte borte en uke på grunn av sykdom enn Norge, hadde norsk arbeidsliv spart 62 000 årsverk i 2023.

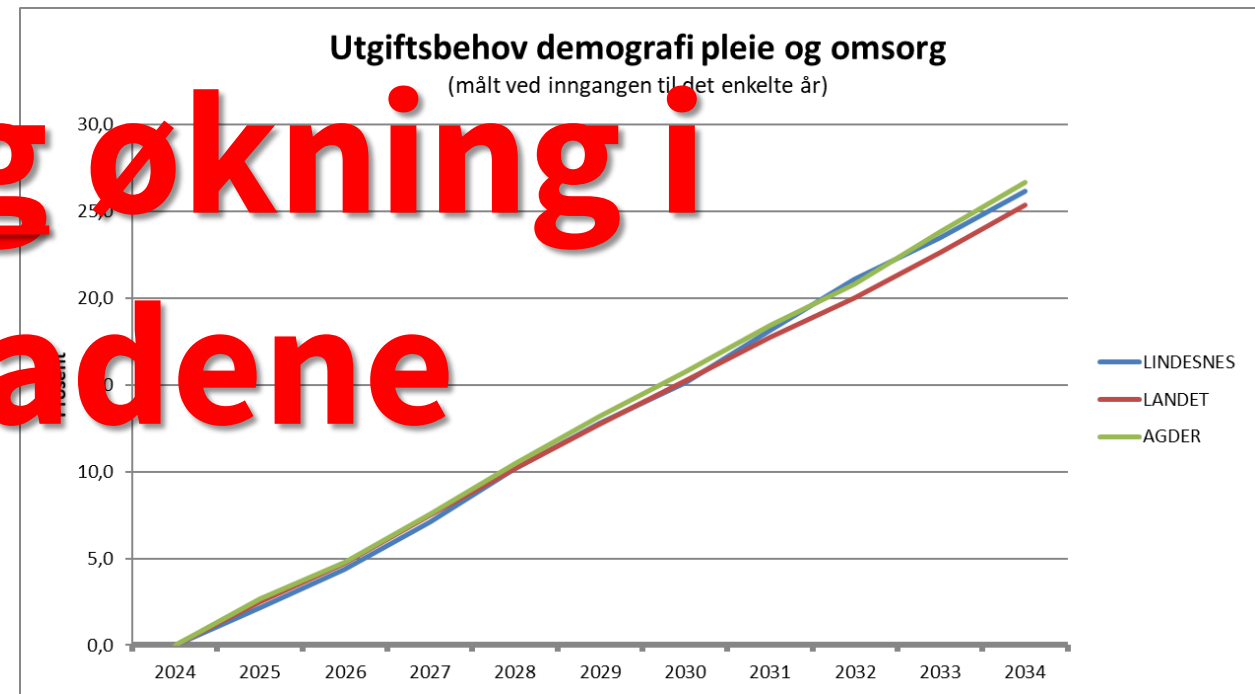
■ Egenmeldt sykefravær ■ Legemeldt sykefravær

Hva blir konsekvensen av dette for driftsbudsjettet? (økte lønnskostnader, overtid, vikarbyrå, etc)

**En kraftig økning i
kostnadene**

Sykepleiervikar Amalie (26) kostet Fauske kommune 170.000 på én måned

Norske kommuner styrer mot milliardunderskudd. Likevel kaster de penger etter sykepleierne. – Jeg har kjent litt på dårlig samvittighet, sier Amalie Nielsen, som jobber i privat bemanningsbyrå.

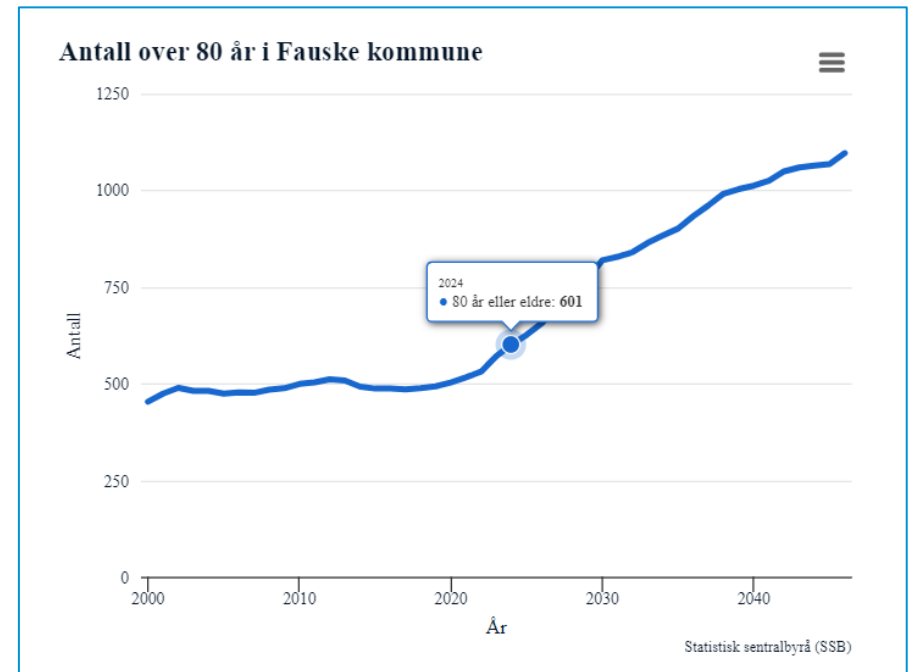
VIKAR: Da Amalie Nielsen bestemte seg for å si opp jobben fikk hun støtte fra flere av kollegaene. – Alle var nysgjerrige på arbeidet og støttende i valget mitt om å jobbe i privat bemanningsbyrå.

FOTO: AMALIE NIELSEN

Marie Staberg
Journalist

Publisert i går kl. 06:42
Oppdatert i går kl. 09:24

Konklusjon:

Lindesnes kommune (og alle andre kommuner) må omstille kraftig de neste årene for å møte fremtiden

Drivkrefter som påvirker økonomien i Lindenes

Inntektssystemet

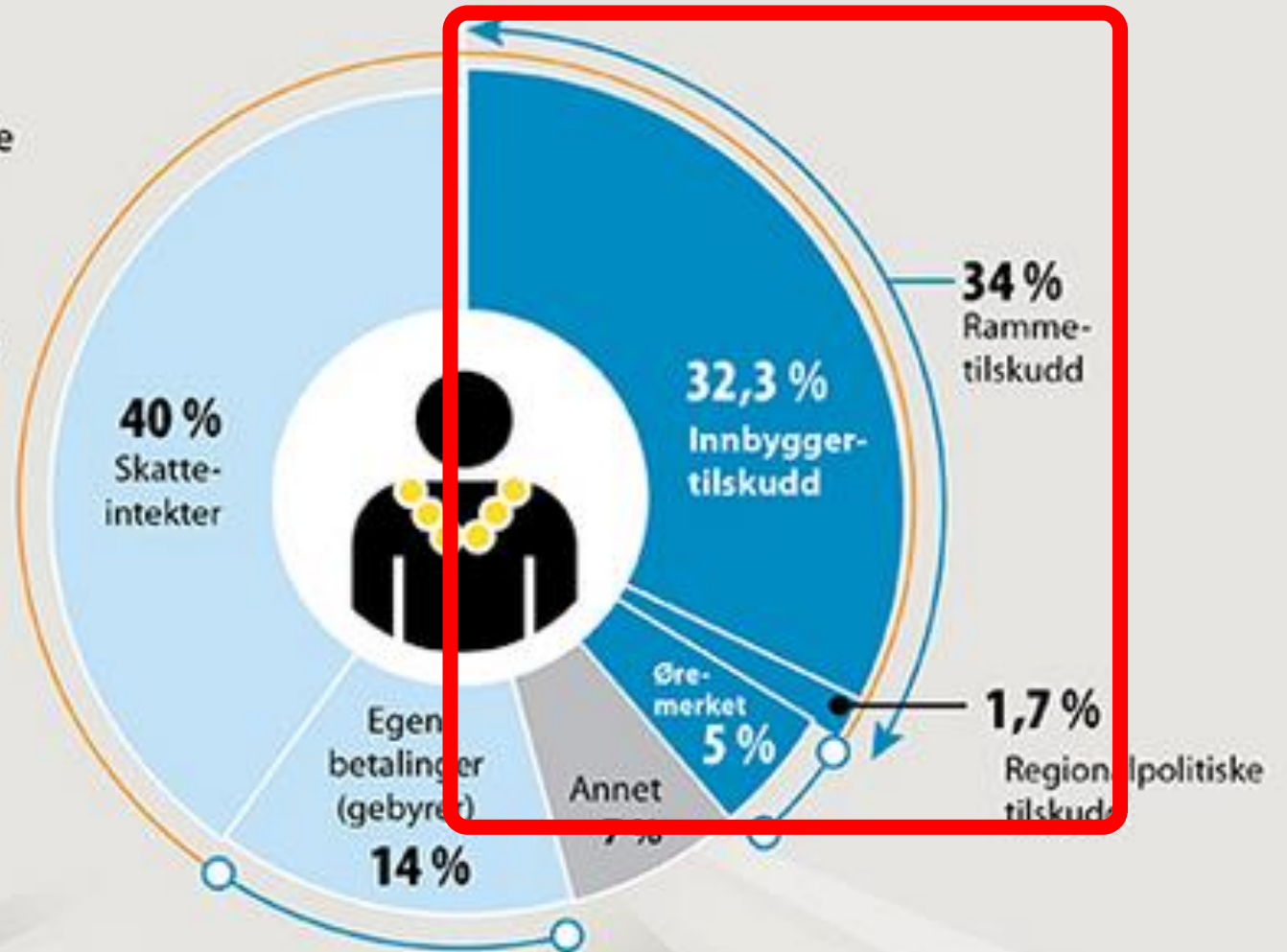

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

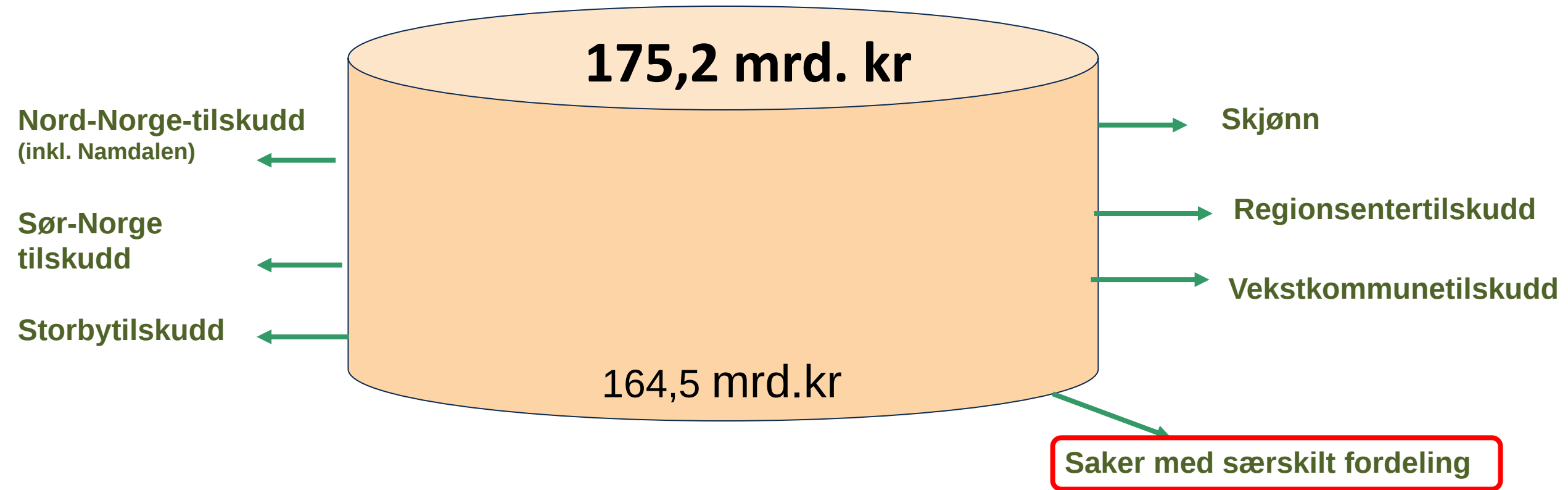
RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

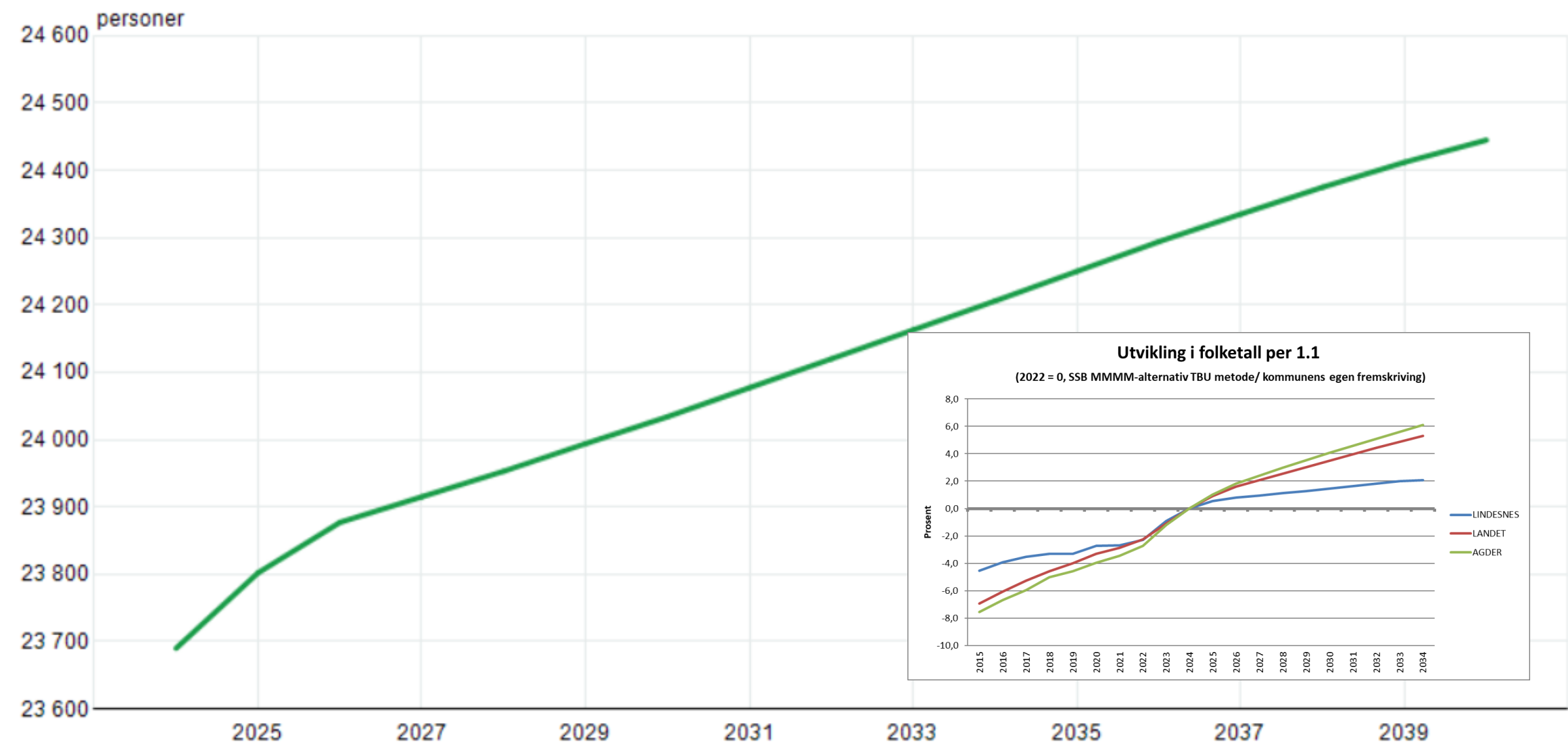

Rammetilskudd til kommunene 2024

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2024

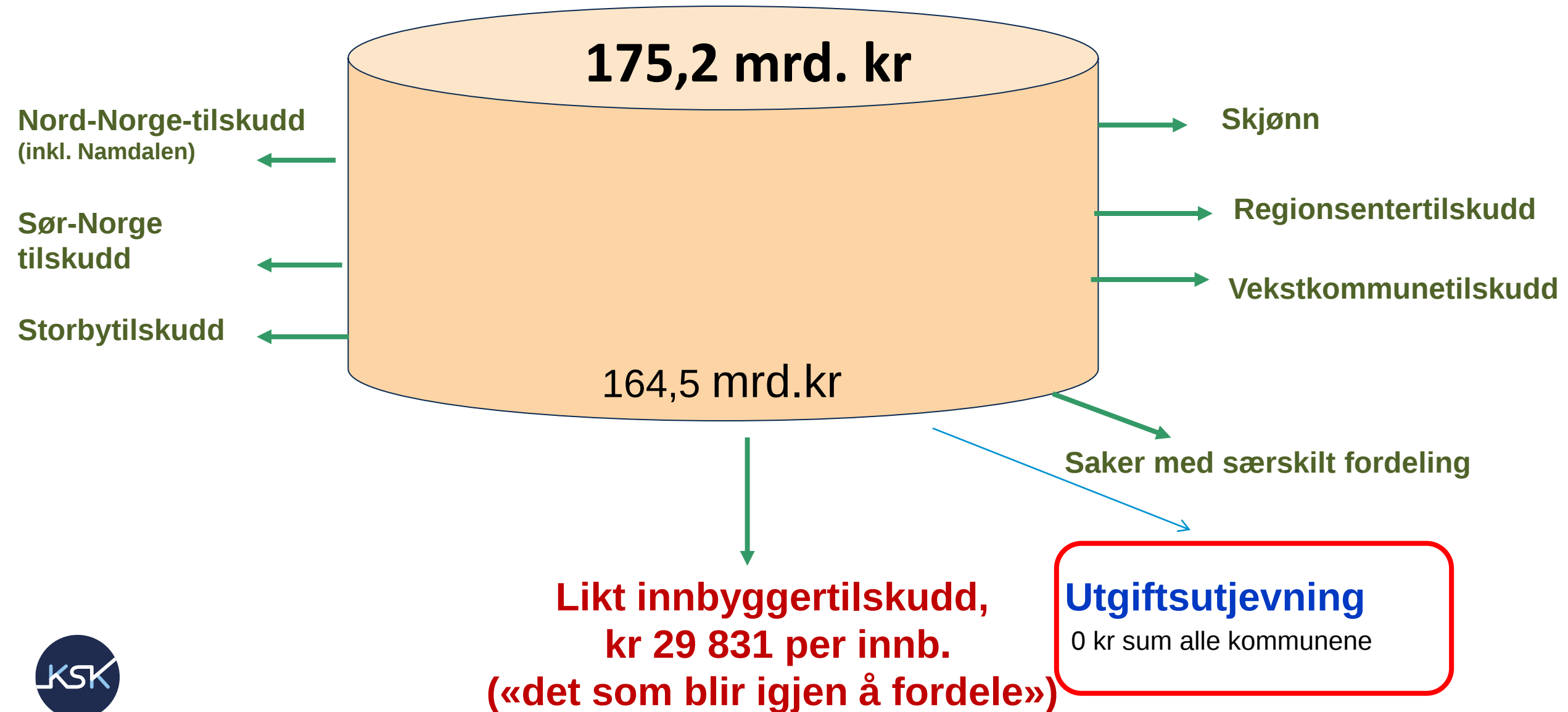

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lindesnes.

Rammetilskudd til kommunene 2024

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2024

HELE LANDET LINDESNES (FRA 1.1.2020)

Bruk av folketall 1.7.2022

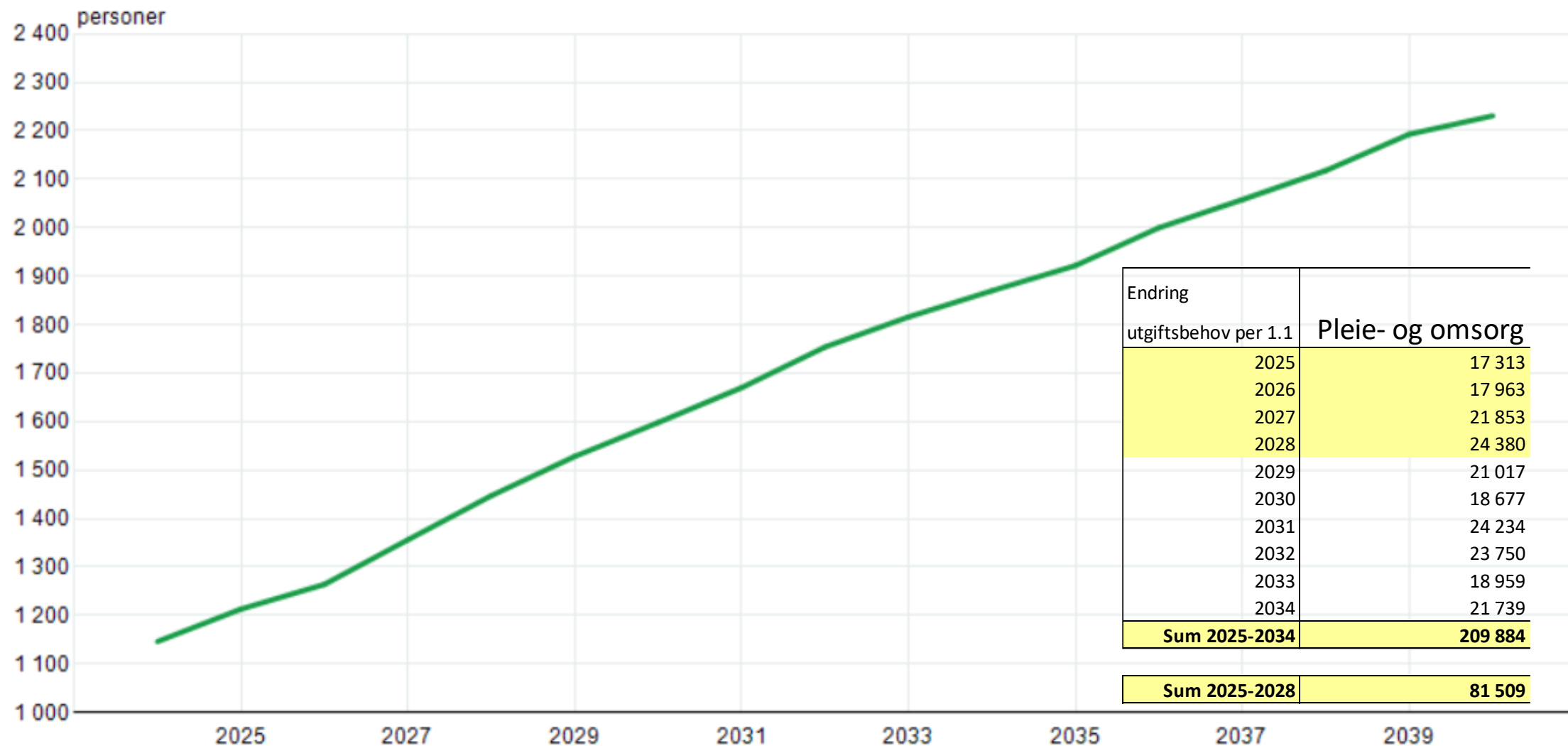
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0057	109 740	426	0,9054	-0,05 %	-34	-793
2-5 år	0,1361	228 507	964	0,9840	-0,22 %	-137	-3 206
6-15 år	0,2645	643 155	3 072	1,1141	3,02 %	1 897	44 364
16-22 år	0,0236	453 296	2 020	1,0394	0,09 %	58	1 367
23-66 år	0,1049	3 138 464	12 766	0,9487	-0,54 %	-338	-7 906
67-79 år	0,0567	639 203	3 043	1,1104	0,63 %	393	9 202
80-89 år	0,0767	196 967	892	1,0563	0,43 %	271	6 347
over 90 år	0,0385	46 460	208	1,0442	0,17 %	107	2 503
Basistillegg	0,0159	275				-476	-11 144
Sone	0,0100	21 404 993				196	4 577
Nabo	0,0100	9 740 388				240	5 604
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0071	1,6472	0,14 %	85	1 998
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0071	48 588	220	1,0561	0,04 %	25	586
Flyktninger uten integreringstils	0,0084	177 206	621	0,8174	-0,15 %	-96	-2 256
Dødlighet	0,0454	40 709	186	1,0657	0,30 %	187	4 385
Barn 0-15 med enslige forsørge	0,0188	107 249	513	1,1157	0,22 %	137	3 197
Lavinntekt	0,0118	285 349	970	0,7929	-0,24 %	-154	-3 594
Uføre 18-49 år	0,0064	121 768	861	1,6492	0,42 %	261	6 109
Opphopningsindeks	0,0095	234	0,6421	0,6408	-0,34 %	-214	-5 017
Aleneboende 30 - 66 år	0,0193	515 435	2 080	0,9412	-0,11 %	-71	-1 668
PU over 16 år	0,0486	20 146	113	1,3083	1,50 %	942	22 029
Ikke-gifte 67 år og over	0,0454	388 016	1 664	1,0003	0,00 %	1	17
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	41 008	124	0,7065	-0,48 %	-304	-7 121
Innbyggere med høyere utdannin	0,0181	1 533 254	5 170	0,7865	-0,39 %	-243	-5 683
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,04346	4,35 %	2 732	63 900

Delkostnadsnøkkel
grunnskole

Økonomiske konsekvenser av demografiendringer

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lindesnes, 80 år eller eldre.

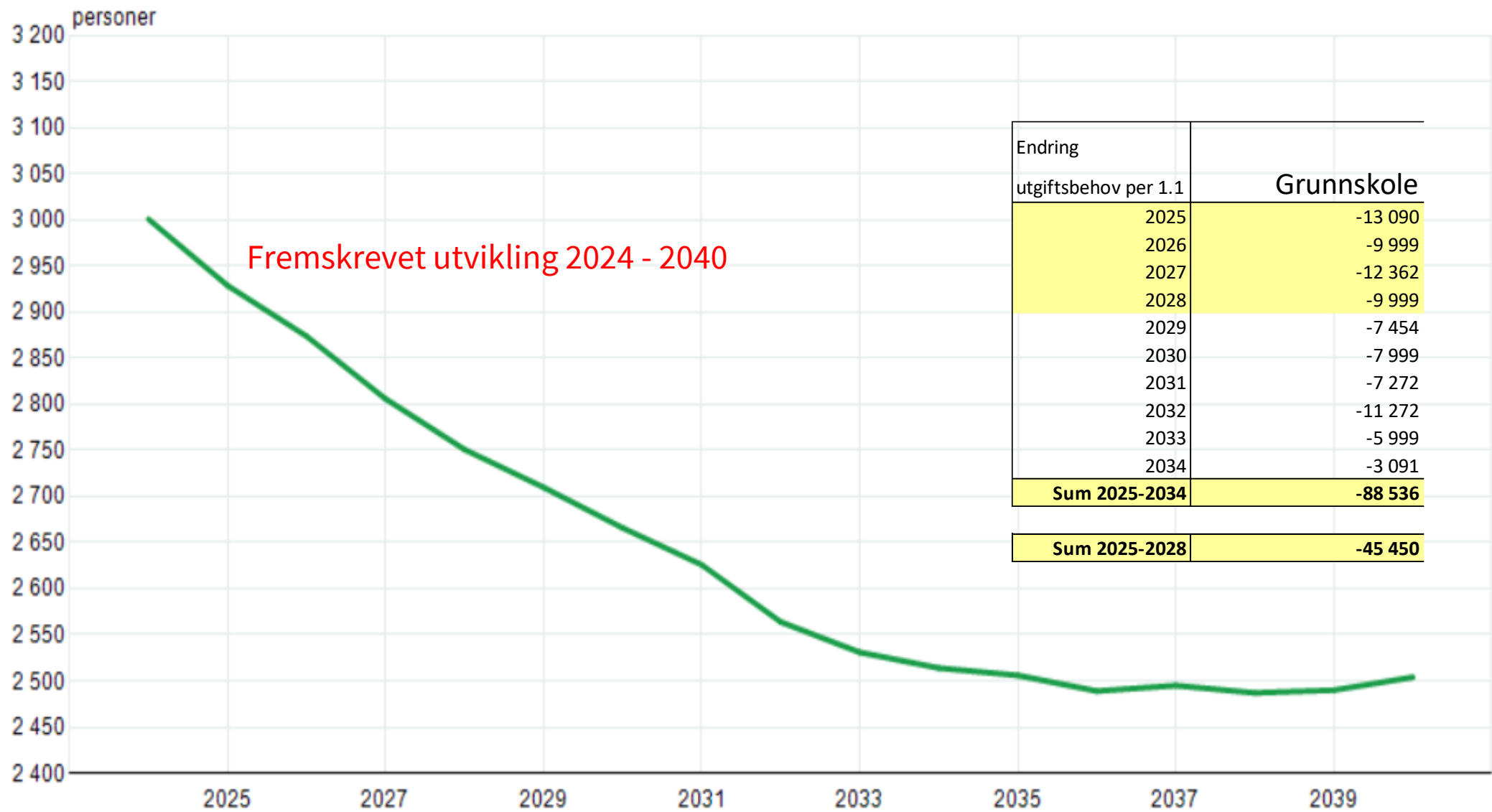
Kilde: Statistisk sentralbyrå

NB: Inntektssystemet gir NETTOutjevning

- Inntektssystemet fra staten gir netto utjevning:
 - + Økt behov i pleie og omsorg
 - (**MINUS**) redusert behov blant barn og unge
 - = Rammeoverføringen fra staten
- Staten forutsetter at kommunen flytter **krone for krone** mellom tjenesteområdene ettersom behovet forandrer seg

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM) **Lindesnes, 6-15 år**

Endringer i utgiftsbehov 2025, 2028 og frem mot 2032 basert på fremskrevet demografi

4205 LINDESNES

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2023 kroner og endring fra 1.1.2024)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM LINDESNES
2025	17 313	-13 090	2 443	447	1 324	-946	7 491
2026	17 863	-8 998	-5 358	445	1 322	-1 101	2 774
2027	21 853	-12 562	938	319	111	-1 004	10 568
2028	24 380	-9 999	-4 118	152	941	-1 025	10 331
2029	21 017	-7 454	-2 486	-103	918	-893	10 999
2030	18 677	-7 999	1 869	441	499	-745	12 741
2031	24 234	-7 272	1 597	-122	813	-744	18 506
2032	23 750	-11 272	1 131	-365		-934	13 378
2033	18 959	-5 999	1 597	-209		-581	14 617
2034	21 739	-3 091	2 492	-527	1 082	-292	21 403
Sum 2025-2034	209 884	-88 536	104	88	9 533	-8 265	122 807
Sum 2025-2028	81 509	-45 450	-6 096	973	4 304	-4 076	31 164

Hvordan er den politiske viljen til å gjennomføre dette?

Kommuneplan 2032

Økonomiplan 2028

Husk; om Lindesnes gjort dette har Lindesnes fortsatt ikke spart én krone – bare opprettholdt samme prioritering av kommunebudsjettet som i dag!

Kommunenenes største utfordring

«Danse» med demografien

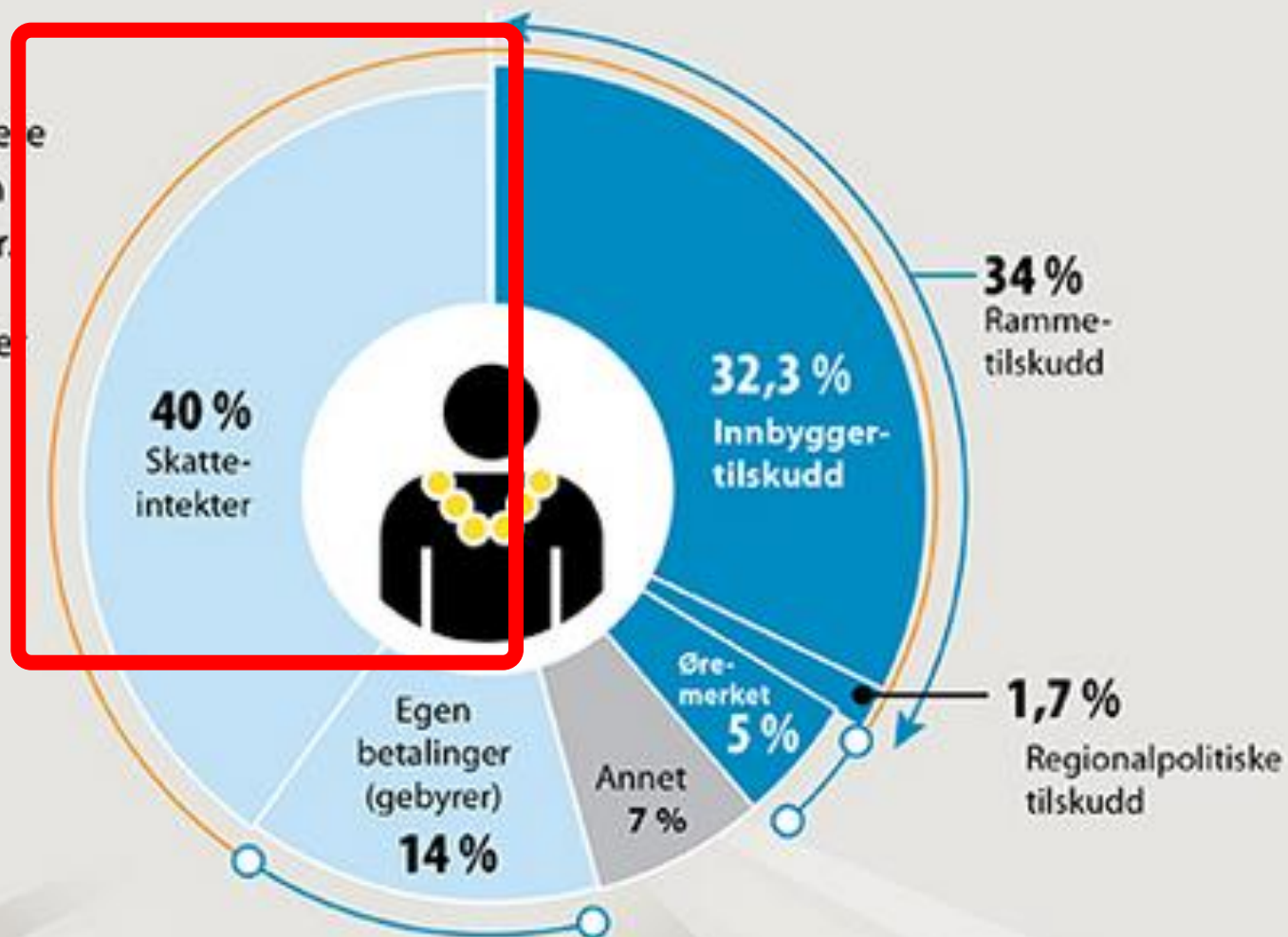

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

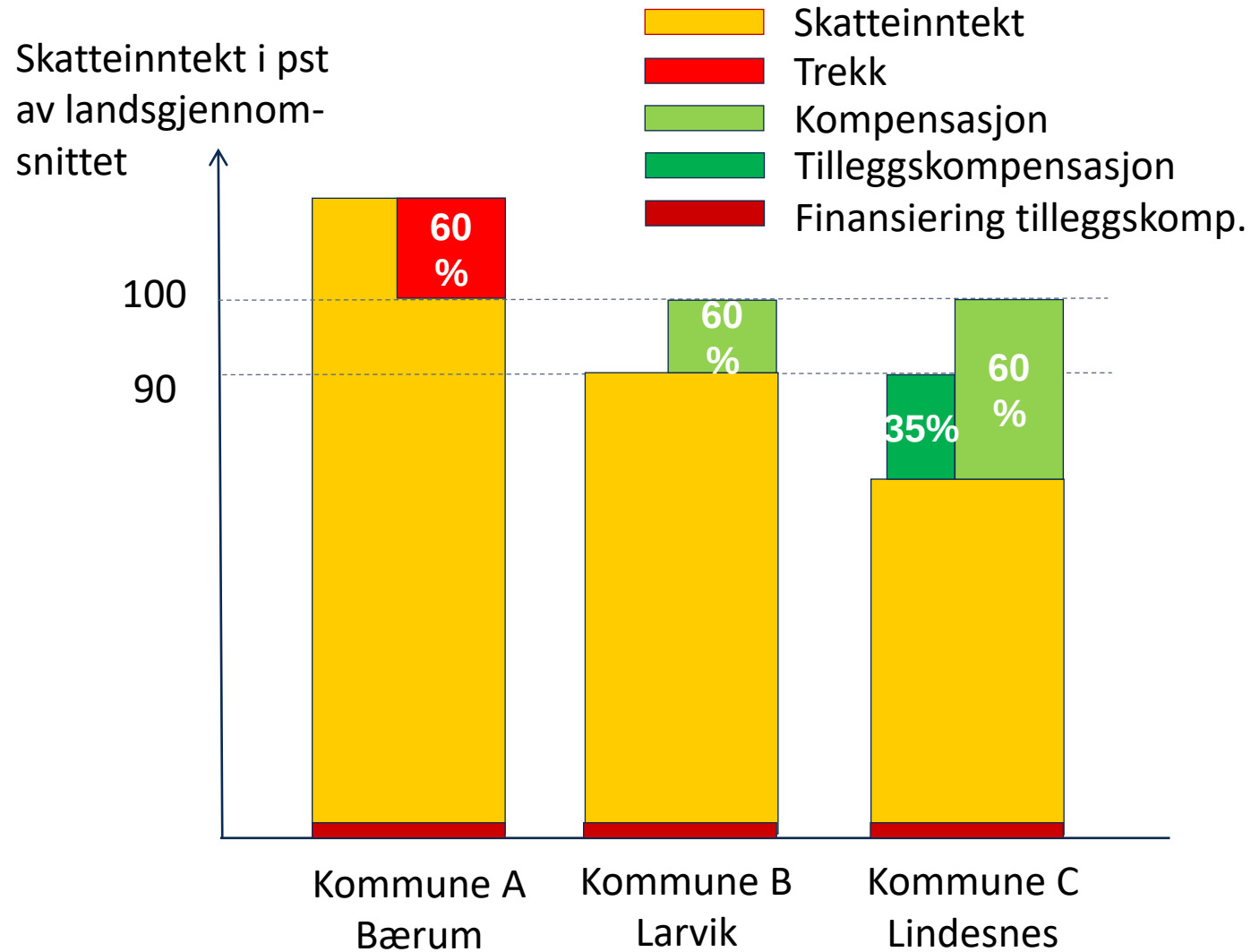
Lindesnes er en «skattessvak» kommune

Nr	Kommunenavn	Skatter 2023			Netto utjevn. 23	netto skatteu	Nto skatteutj.	Endring fra 2022 i prosent		Innb.-tall pr.
1) Finansieringstrekk for perioden		Jan-Des			Jan-Des (kol 5+9)	Jan-Des	Des			01.01.2023
	kr -515,47	1000 kr	kr pr innb	Pst av landsgj.	1000 kr	pst av landsgj	2023 2) 1000 kr	Skatt i 1000 kr	Skatt kr pr innb	
		1	2	3	10	13	14	15	16	17
301	Oslo	38 429 655	54 200	141 %	-7 108 981	115,2 %	-427 712	-6,7 %	-8,0 %	709 037
3 024	Bærum	8 391 560	64 613	168 %	-2 113 599	126,1 %	-97 854	-7,5 %	-8,1 %	129 874
3 025	Asker	4 905 321	50 165	131 %	-743 676	111,0 %	-36 124	-7,6 %	-9,2 %	97 784
3 801	Horten	867 588	31 341	82 %	132 852	94,2 %	9 196	-1,9 %	-2,5 %	27 682
3 802	Holmestrand	898 925	34 302	89 %	52 052	94,6 %	-4 202	-3,3 %	-5,2 %	26 206
3 803	Tønsberg	2 152 650	36 759	96 %	25 659	97,0 %	3 735	-7,5 %	-8,8 %	58 561
3 804	Sandefjord	2 241 677	34 185	89 %	137 523	94,6 %	884	-3,6 %	-4,6 %	65 574
3 805	Larvik	1 689 207	35 012	91 %	71 703	95,2 %	-3 744	2,2 %	1,2 %	48 246
4 202	Grimstad	761 158	30 958	81 %	126 956	94,2 %	2 841	-12,8 %	-14,8 %	24 587
4 203	Arendal	1 436 276	31 298	82 %	222 146	94,2 %	9 052	-4,0 %	-4,8 %	45 891
4 204	Kristiansand	3 773 081	32 648	85 %	411 186	94,4 %	11 814	-5,7 %	-7,1 %	115 569
4 205	Lindesnes	700 822	29 849	78 %	145 968	94,0 %	7 630	-4,9 %	-6,2 %	23 479
4 206	Farsund	307 760	31 213	81 %	48 522	94,2 %	2 414	-0,2 %	-2,6 %	9 860
4 220	Bygland	34 992	30 803	80 %	6 033	94,2 %	455	-4,4 %	-4,6 %	1 136
4 221	Valle	57 511	48 738	127 %	-7 964	109,5 %	177	-2,6 %	-3,5 %	1 180
4 222	Bykle	87 284	87 723	229 %	-29 989	150,2 %	880	-3,4 %	-9,2 %	995
4 223	Vennesla	390 400	25 526	67 %	157 886	93,5 %	7 771	-5,0 %	-6,0 %	15 294
4 224	Åseral	47 874	52 551	137 %	-8 233	113,5 %	-20	-1,5 %	-1,4 %	911
4 225	Lyngdal	297 574	27 679	72 %	89 003	93,8 %	3 647	-3,5 %	-5,9 %	10 751
4 226	Hægebostad	55 509	31 719	83 %	7 770	94,3 %	113	-3,2 %	-5,7 %	1 750
4 227	Kvinesdal	199 927	33 188	87 %	18 339	94,5 %	2 747	-2,7 %	-4,9 %	6 024
4 228	Sirdal	118 649	64 588	168 %	-29 869	126,0 %	254	0,1 %	-1,4 %	1 837
4 627	Askøy	928 040	30 946	81 %	155 184	94,2 %	13 555	-3,6 %	-4,1 %	29 989
4 628	Vaksdal	120 309	31 047	81 %	19 678	94,2 %	1 914	-3,0 %	-3,2 %	3 875

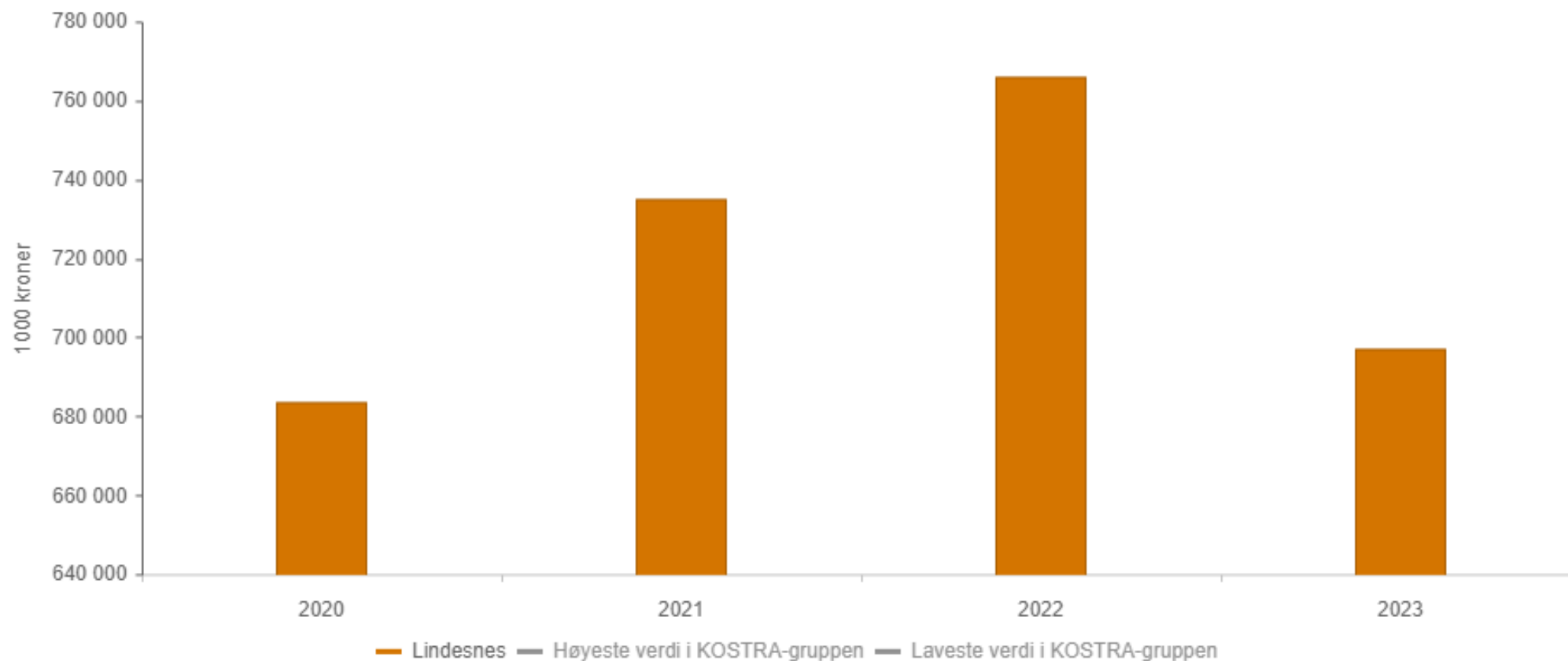
Skatteutjevningen

(skatt på formue og inntekt inkl. naturressursskatt)

Skatt på inntekt og formue Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

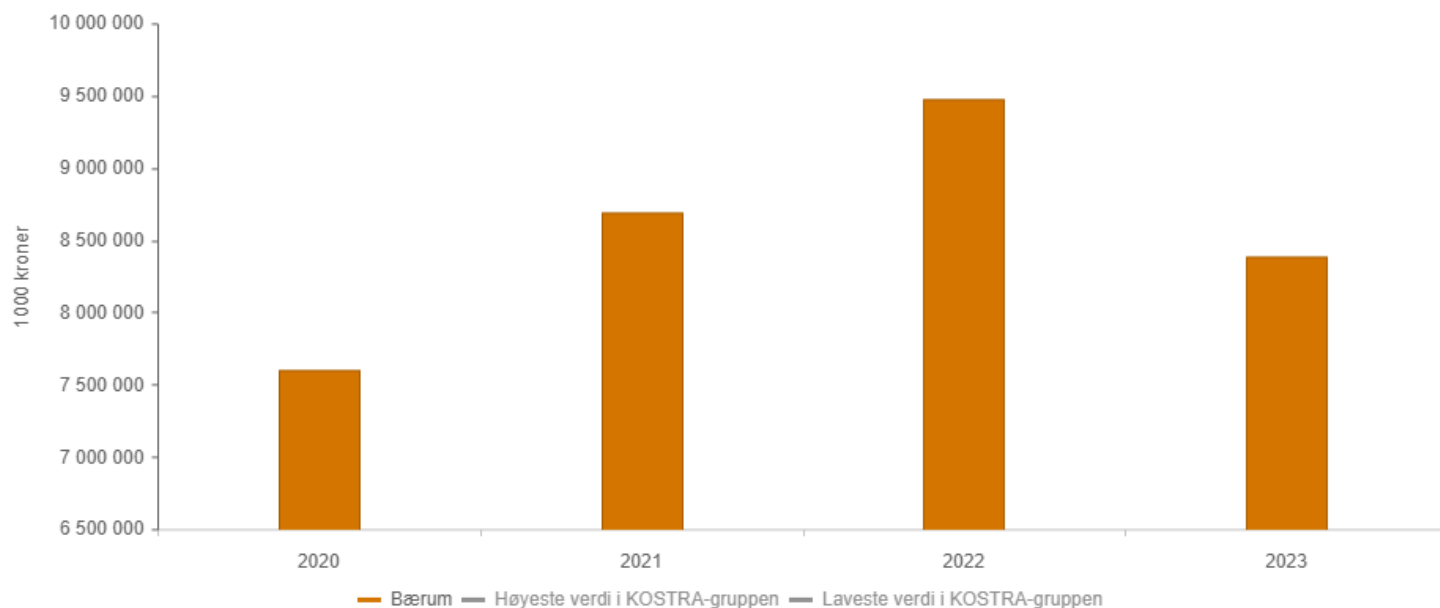

	2020	2021	2022	2023
Lindesnes	683 517	735 028	766 027	697 113

KS anslår en redusert skatteinngang på 5-6 milliarder for kommunesektoren samlet i 2024

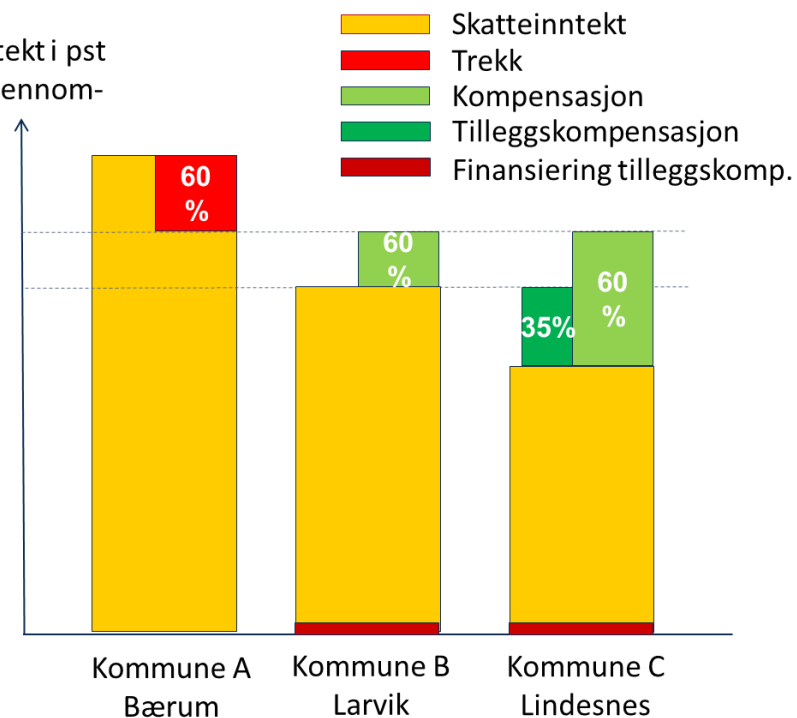
Skatt på inntekt og formue Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2020	2021	2022	2023
Bærum	7 596 086	8 689 396	9 481 893	8 391 573

Skatteinntekt i pst
av landsgjennomsnittet

Stor-Oslo TV P1 Stor-Oslo Tips oss

Økonomirapporten er dyster lesning for finansbyråd Hallstein Bjercke (V).

Sjokktall for Oslo: Skattesvikt på minst 1,5 milliarder

Og svikten i kommunens skatteinntekter *kan* bli så høy som 2,5 milliarder kroner. – Det ser mørkt ut, sier Oslos finansbyråd.

I tillegg kommer en mye større skattesvikt enn antatt.

– Vi har grunn til å tro at Finansdepartementet dessverre ikke er pessimistiske nok, sa områdedirektør Helge Eide i KS i Debatten på NRK onsdag.

KS anslår nå skattesvikten til om lag 6 milliarder, mens finansminister Trygve Slagsvold Vedums tallknusere altså trodde den skulle bli 2,5 milliarder.

Publisert 17. okt. kl. 12:48

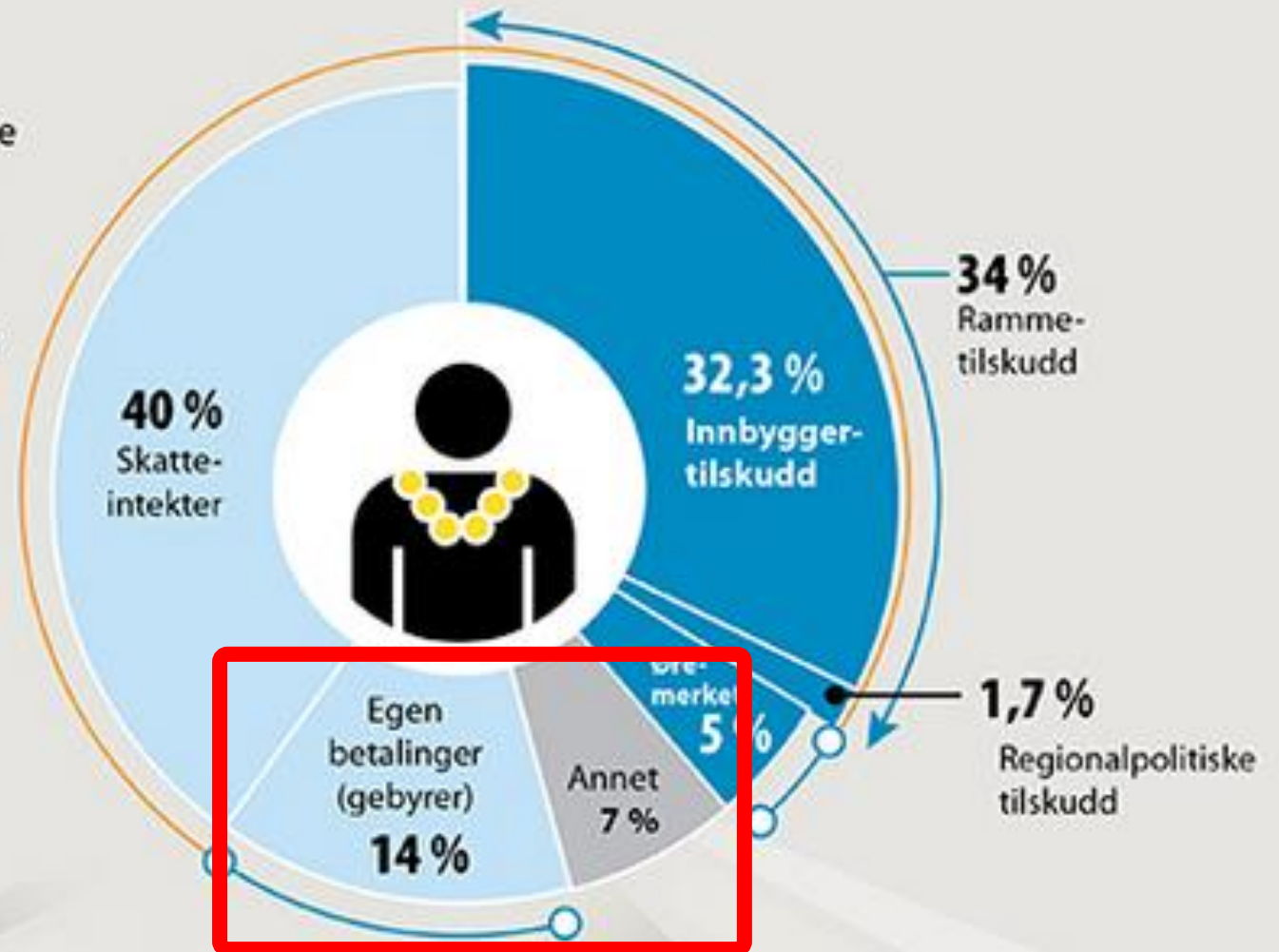
Oppdatert 17. okt. kl. 17:34

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

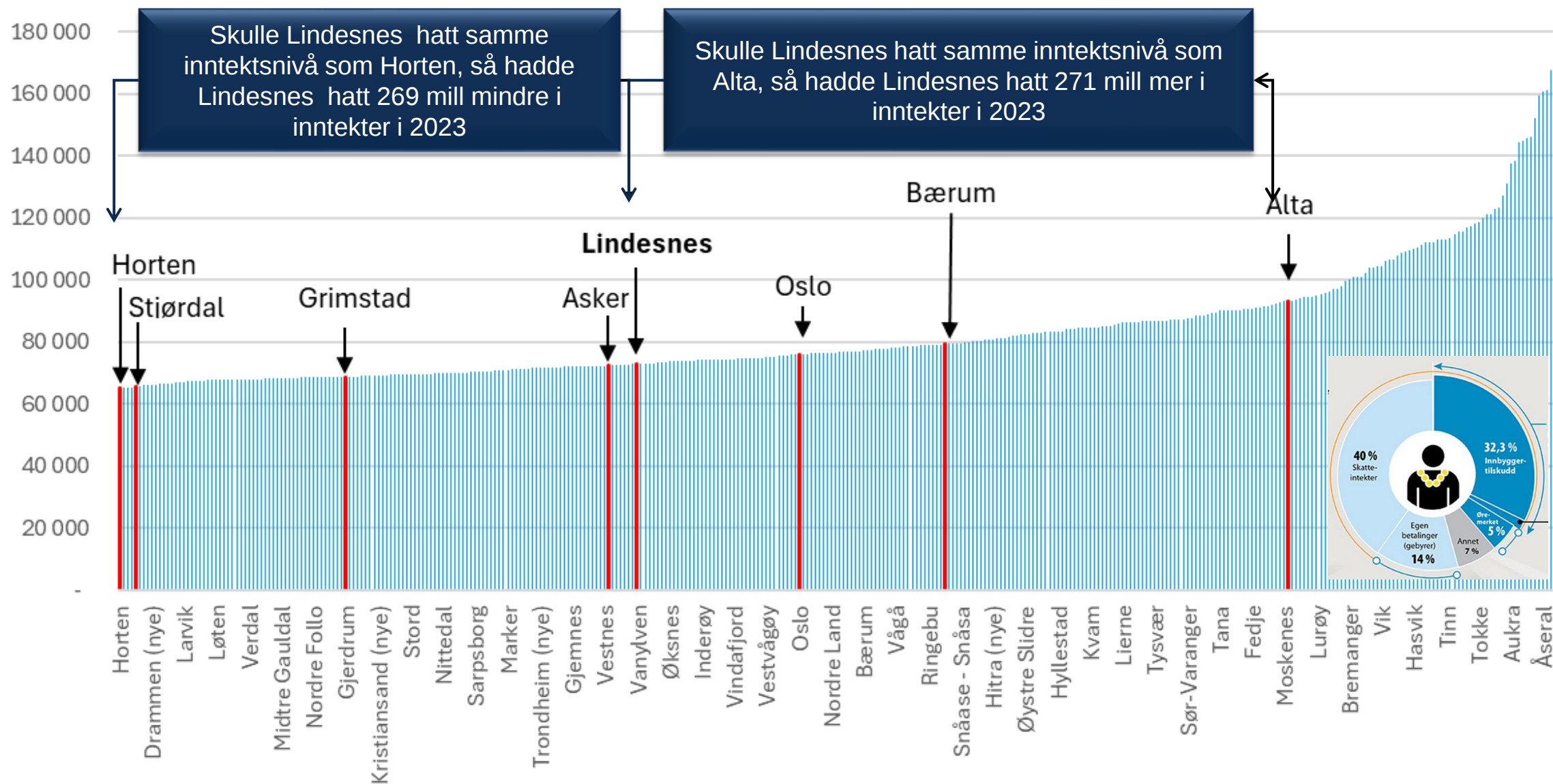

Effekten av lokale inntekter

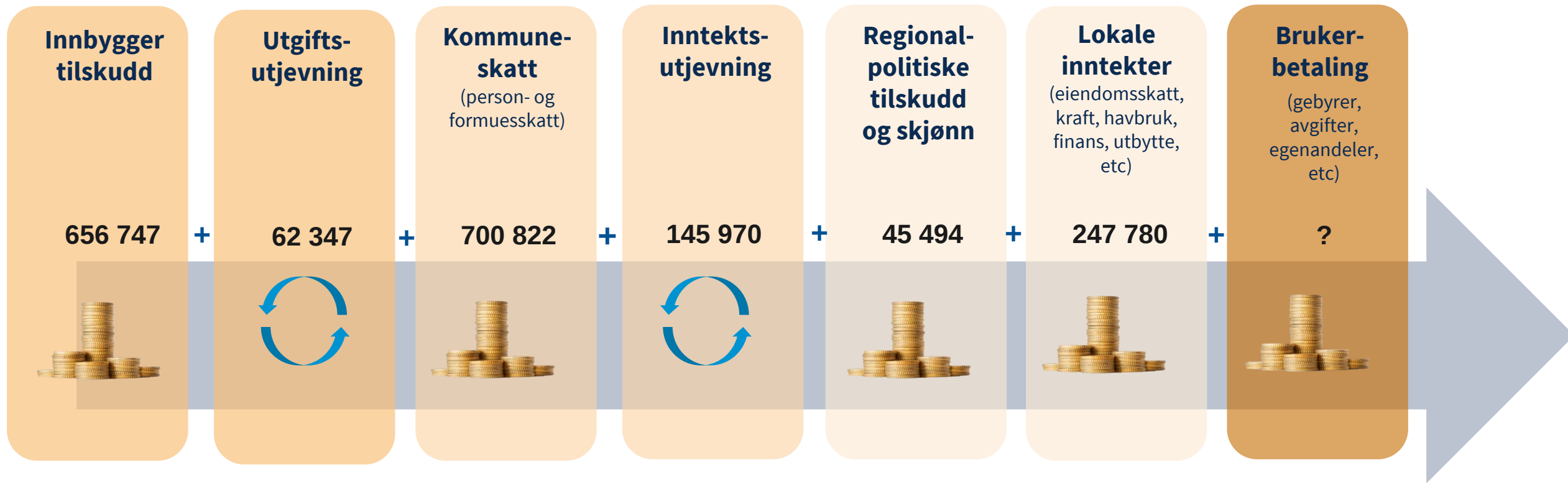
Knr.	Kommune	Eiendoms- skatt KOSTRA	Konsesjonskraft og hjemfallsinntekter	Havbruks- fond 2023	Renteinnt. utbytte og eieruttak KOSTRA	Netto gevinst finansielle ømløpsmidler KOSTRA	Kroner per innbygger i "lokale inntekter" kr per innb
		1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr	
3801	Horten	0	0		45 280	0	1 636
3823	Fyresdal	11 515	37 625		20 000	0	56 487
3824	Tokke	46 825	53 076		24 036	0	56 386
3825	Vinje	68 729	210 169		24 602	3 222	79 201
4201	Risør	29 648	0		33 616	0	9 295
4202	Grimstad	75 509	9 100		103 791	-22	7 663
4203	Arendal	147 861	0		261 453	0	8 919
4204	Kristiansand (nye)	340 726	0		301 598	77 585	5 558
4205	Lindesnes (nye)	103 981	22 434		121 365	5 550	10 553
4220	Bygland	11 125	37 819		19 394	0	60 157
4221	Valle	40 141	47 078		19 924	0	90 799
4222	Bykle	60 266	111 000		25 699	0	197 955
4223	Vennesla	70 262	37 940		49 025	17 665	10 280
4224	Åseral	32 514	46 350		21 343	11 450	109 997
4225	Lyngdal (nye)	4 149	4 086	649	54 823	10 864	5 926
4226	Hægebostad	0	0		23 868	0	13 639
5035	Stjørdal	0	284		53 310	29 029	2 184
5036	Frosta	6 811	0		5 484	0	4 648
5037	Levanger	64 589	0		40 636	0	5 172
5038	Verdal	36 327	0		33 937	0	4 684

Utgiftskorrigerte frie inntekter 2023

ink eiendomsskatt, kraft, havbruk, reg.pol, fordel diff arb.avgift

Inntektssystemet – Oppsummert Lindesnes

Brutto driftsinntekter = 2 533 191 000,-

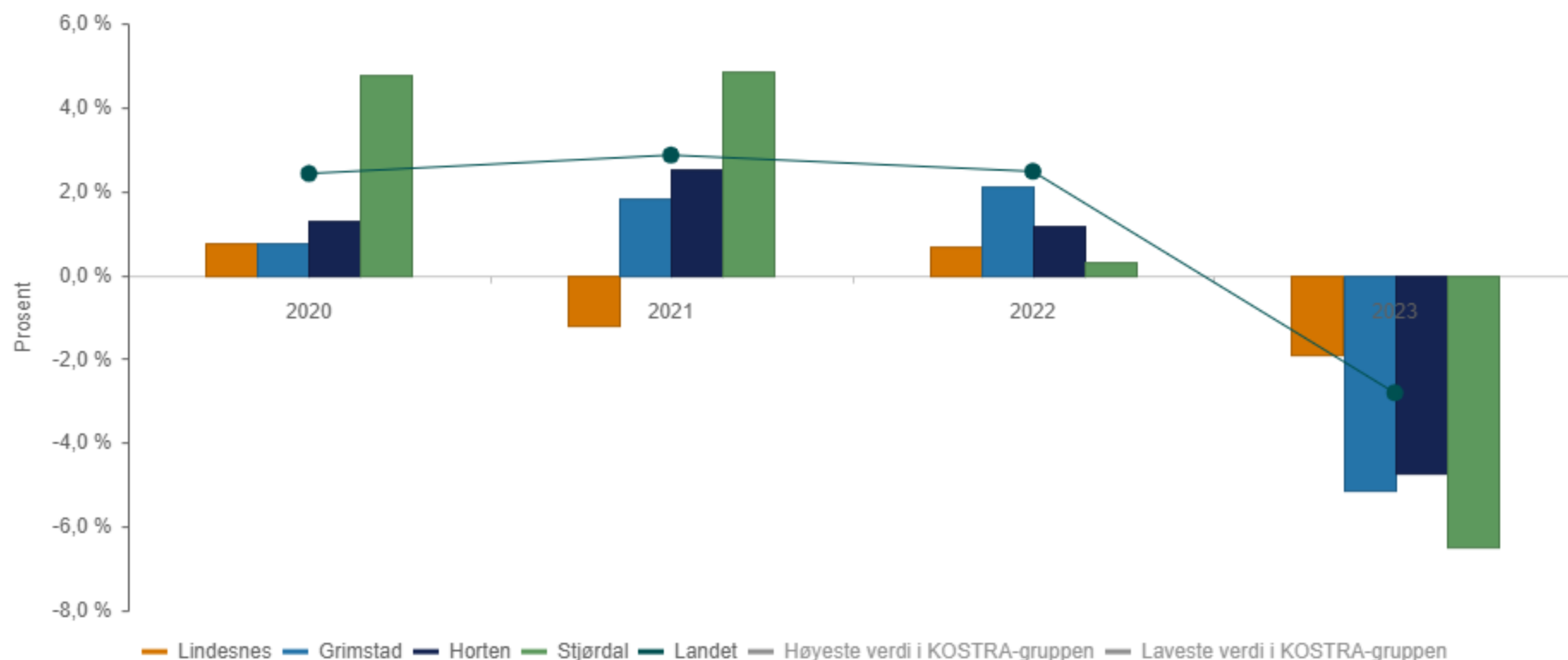
Nå-situasjonen i Lindesnes kommune

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB-Indeks)

Netto driftsresultat, Disposisjonsfond, Gjeldsgrad

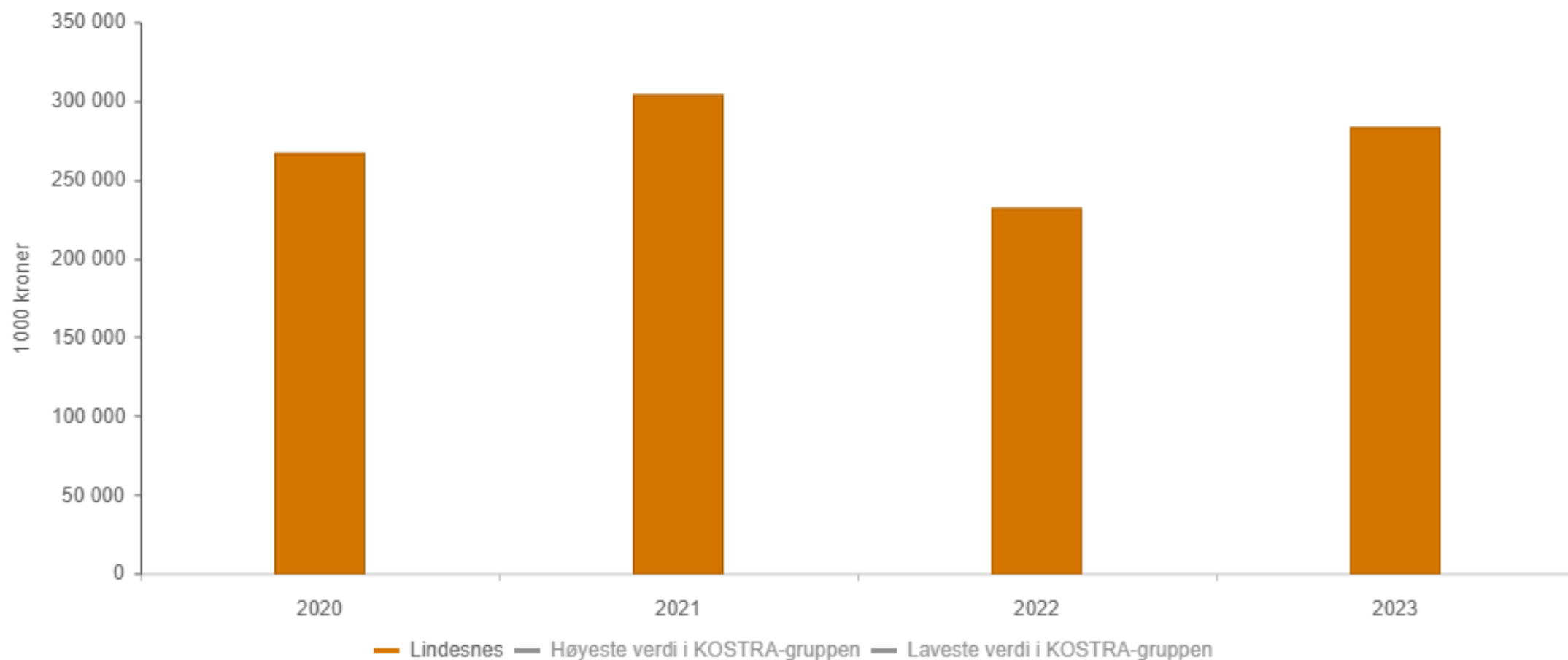
Korrigert netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2020	2021	2022	2023
Lindesnes	0,8 %	-1,2 %	0,7 %	-1,9 %
Grimstad	0,7 %	1,8 %	2,1 %	-5,1 %
Horten	1,3 %	2,5 %	1,2 %	-4,7 %
Stjørdal	4,8 %	4,8 %	0,3 %	-6,5 %
Landet	2,4 %	2,9 %	2,5 %	-2,8 %

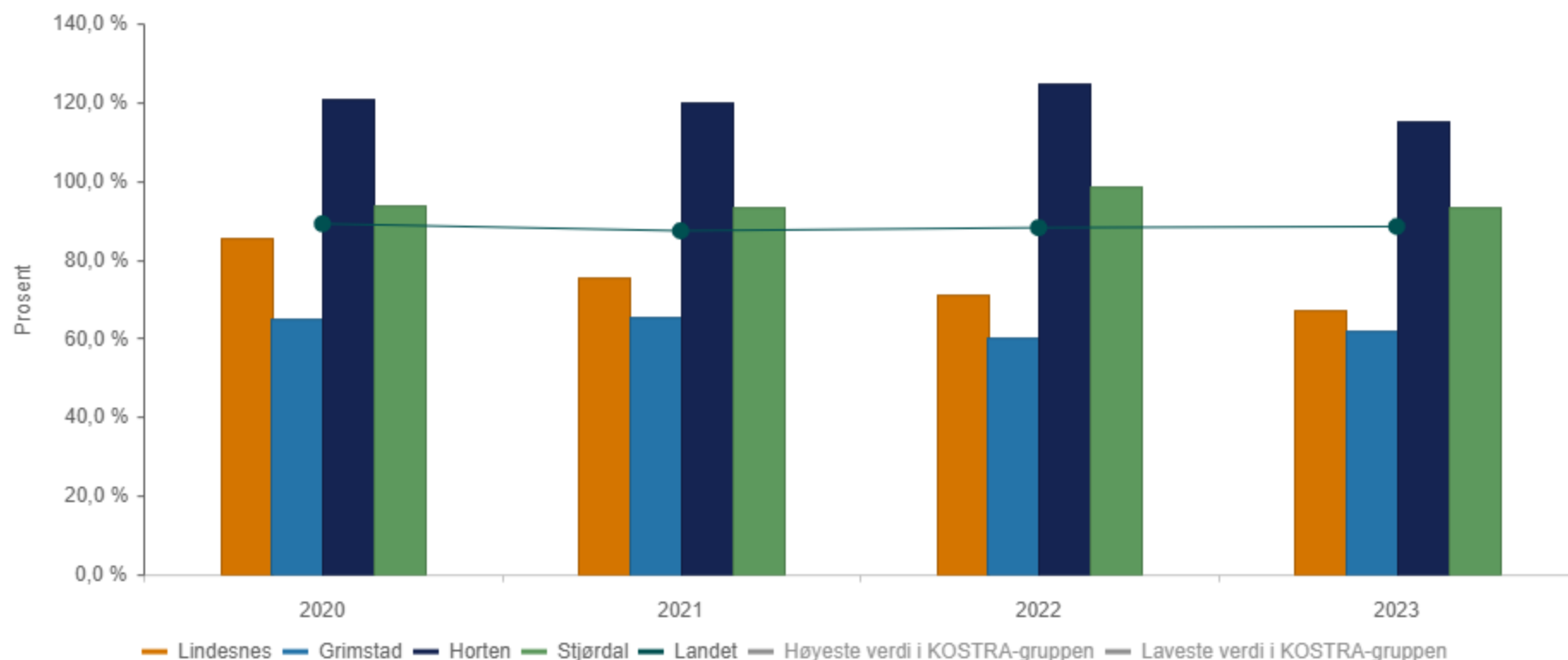
Disposisjonsfond (K) (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

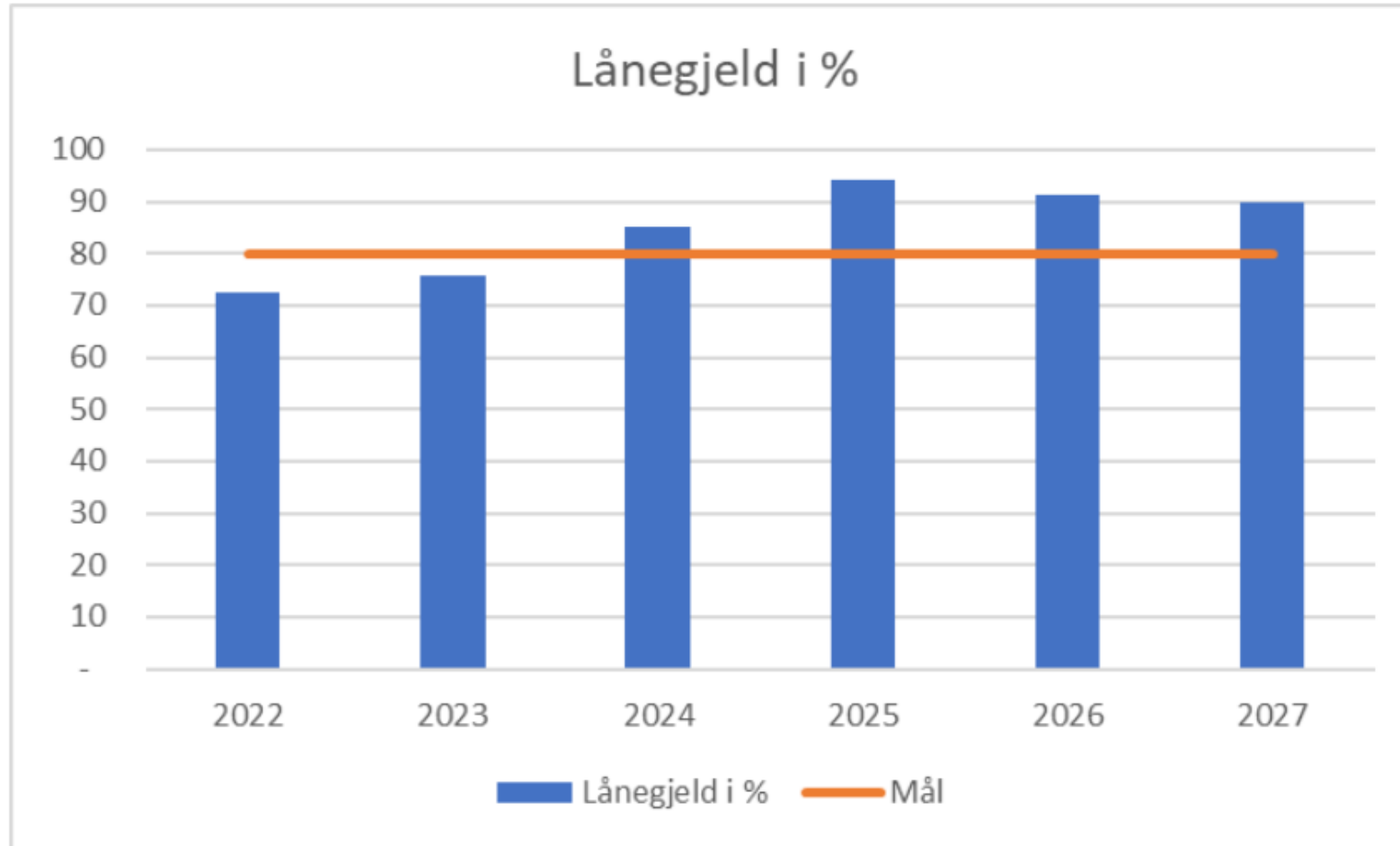
	2020	2021	2022	2023
Lindesnes	266 621	304 560	232 267	283 463

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

	2020	2021	2022	2023
Lindesnes	85,3 %	75,3 %	71,2 %	67,2 %
Grimstad	65,2 %	65,6 %	60,3 %	61,8 %
Horten	120,9 %	120,0 %	124,7 %	115,3 %
Stjørdal	93,7 %	93,3 %	98,5 %	93,2 %
Landet	89,1 %	87,3 %	88,1 %	88,4 %

Utvikling netto lånegjeld

https://pub.framsikt.net/2024/nyelindesnes/bm-2024-handlingsplan_2024_-_2027_budsjett_2024#/

Hvorfor må Lindesnes omstille - oppsummert?

Utfordringsbildet oppsummert for Lindesnes – på mellomlang og lang sikt (5-15 år)

1. Et generelt for høyt driftsnivå i dag
2. Staten forutsetter at det flyttes store ressurser fra oppvekst for å finansiere vekstbehovet i helse og omsorg (50 mill i 2028 - økt til 100 mill i 2034)
3. Bortfall av inndelingstilskuddet fra 2035/2040 (42 mil)
4. Kraftig økende gjeldsgrad når helsehuset står ferdig – må finne midler til renter og avdrag i driftsbudsjettet
5. Betydelig økt kamp om arbeidskraften i hele landet – vil gi økte kostnader

Hva har vi å jobbe med?

Hva driver kostnadene i en kommune?

Kostnadsdrivere i kommunal tjenesteproduksjon

Effektivitet/produktivitet

- Produktivitet – *gjøre tingene riktig*:
 - Det er alltid mulig å løpe fortere - færre ansatte pr bruker, flere saker pr ansatt, etc
- Effektivitet – *gjøre de riktige tingene riktig*:
 - jobbe smartere, egenomsorg/samskaping, ny teknologi, etc

Struktur (er svinedyrt!)

- Skolestruktur, barnehagestruktur, institusjonsstruktur, plassering av omsorgsboliger, vaktmestersentraler, pumpestasjoner, turnuser, etc

Nivå/terskel for å få tildelt tjenester

- Hvor enkel er tilgangen på hjemmetjenester, antall lærere i skolen, kulturskole, PPT, skoleskyss, snøbrøyting, brukerbetalinger, etc

Drivkrefter som påvirker fremtiden?

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Økonomisk handlingsrom

Innbyggernes og statens forventninger

Forventninger til kommunen?

- Kan vi innfri og hvis ikke; hvem skal si nei?

Lærernormen største stridsspørsmål i budsjettforhandlingene

Kompetansekrav

I ny opplæringslov er det presisert at den som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring, må oppfylle kompetansekravene for å bli ansatt i lærerstilling og kompetansekravene for å undervise i de enkelte fagene.

Nytt nivå av politisk sløseri

Regningen for å løse opp sammenslåtte fylker og kommuner har steget til 800 millioner kroner. Det stopper nok ikke med det.

Regjeringen innfører bemanningsnorm for barnehager

Vedum forsvarer Mehls «prostituierer seg»-utsagn i skoledebatten

Sliter med å få tak i kommune- psykolog

Fra 2020 ble det lovpålagt for alle kommuner å ha egen psykolog. Frøya kommune har gjentatte ganger lyst ut stillingen, men enda er det ingen kommunepsykolog på plass.

Hva kan bli summen av disse drivkreftene for Lindesnes kommune?

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Økonomisk handlingsrom – strekk i laget

Innbyggernes og statens forventninger

Manglende politisk omstillingsevne og vilje

Kommunescenarier 2040

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

Smertens vei

Tilpasning år for år

Tenke langt

- handle nå

Hva skjer?

-Først og fremst et spørsmål om politiske valg og handlekraft!

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

Sakte - sakte

Tilpasning år for år

Tenke langt

- handle nå

Mulige fremtider

To viktige ting dere MÅ huske
etter dagens innlegg:

1. Dette kan ikke løses (alene)
med mere penger!

2. Det går ikke over!

Takk for oppmerksomheten!

havard.moe@ks.no

48148813

